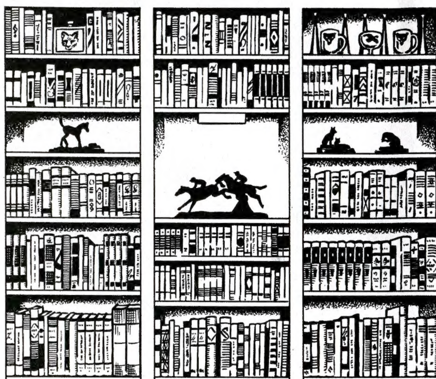

GRATIUS, NEMESANIUS,
CALPURNIUS

ALDINE PRESS
POETAE
1534
RARE

Schwerdt II, 72-73
1st EDITION
VENICE

[[illegible]]

1º [illegible]

2º [illegible]

3º [illegible]

5º

[illegible] y otros [illegible] a
[illegible]

HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Poëtæ tres egregij nunc primum in lucem editi,

Gratij, q Auguſto Principe floruit, de uenatione Lib. I.

P. Ouidij Naſonis Halieuticôn liber acephalus.

M. Aurelij Olympij Nemeſiani Cynegeticôn Lib. I.

Eiuſdem carmen bucolicum.

T. Calphurnij Siculi Bucolica.

Adriani Cardinalis uenatio.

M. D. XXXIIII.

Non ſine priuilegio.

MAGNIFICO, ET ORNATISSIMO VIRO ANTONIO FVCCARO AVGVSTANO GEORGIVS LOGVS SILESIVS S. P. D.

EQVIDEM, *ut ingenue fatear, Antoni optime, iam pridem sæpe neglige̅tiam, ne dicam inertia̅ meam tacite mecum reputans, ac non sine molestia quadam agnoscens, memet ipse reprehendi, quòd, cum tu is uir sis, ea dignitate, humanitate, & uirtute, ut merito à bonis, & doctis, ac literaru̅ studiosis omnibus & amandus plurimum sis, & colendus: cum'q; insuper priuata etiam tua erga me beneficia, ac merita sane` non uulgaria extiterint: hactenus tamen neque scripserim ad te quicquam: neque ullum præterea studij, & obseruantiæ, & grati erga te animi mei dederim documentum.* Etenim *cum* Augustæ Vindelicæ, *quæ tibi patria est, annis iam tribus, cum eo tempore* Carolus V. Romanorum Imp. *inuictissimus,* Imperij *principibus, & proceribus conuocatis, concilium in ea urbe haberet: in aula inclyti* Romanorum *ac* Pannoniæ *&* Bohœmiæ Regis Ferdinandi *uersarer: summa me abs te humanitate, & perquam familiariter acceptum memini, atque tractatum, neque a` te modo, uerum etiam a` dignissimo, festiuissimo'q; uiro* Rhaimondo Fuccaro *fratre tuo germano.* Nam *& splendididissimis sæpe conuiuijs inter summos & principes uiros, elegantissimos'q; homines perhonorifice me adhibuisti in uestris illis amœnissimis, & cultissimis hortis, qui non indigenis modo,*

sed peregrinis etiam arboribus, pomis, herbis, omniq; cultu non Germaniam modo nostram, sed quasuis etiam externas regiones prouocare possint: & omni denique humanitatis genere es prosecutus. Cumq; hoc eodem tempore propositum mihi esset, ut ex aulicis molestijs in optatissimam & animo meo semper gratissimam Italiam, ex qua fatalium temporum calamitate & naufragio exclusus aliquot annis abfueram, quasi in tutissimum aliquem portum postliminio quodam meo reuerterer: ubi cum ueteribus amicis, cum libris scilicet & musis, in gratiam redirem: dedisti tu ultro & sponte tua, nihil sane à me uel ambitus, uel rogatus, honestissimo mihiq; amicissimo uiro Georgio Hermanno consanguineo tuo id negotij, ut me procuratoribus tuis, qui Venetijs rationes & negocia tua tractant, diligenter cōmendaret. quod cum Hermānus, qua est humanitate & beneuolētia erga me, sedulo fecisset: cum eas literas Venetias postea ueniens procuratoribus illis tuis reddidissem, facile intellexi, eiusmodi fuisse, ut & studium & beneuolentiam erga me præseferrent tuā, & magno in posterū usui mihi essent, & commoditati. Nam illi & officia, & operā mihi suam gratissime & perliberaliter detulerunt, neque minus & libenter & prolixe, siquando opus fuit, re quoque ipsa præstiterūt: pecunias certe, quæ in subsidium atque usum studiorum meorum cum ab optimo & de me studijsq; meis meritissimo principe Stanislao Thursone, episcopo Olomucensi, quem, ut ipsius dignitas meretur, amplitudinis, doctrinæ, uirtutis, innocentiæ, & grati animi causa nomino, tum alioqui etiam, & à meis ad me mitti

ex permutatione solent, sine quæstu, & emolumento suo ullo semper mihi numerarunt. Verũ omnibus istis amicitiæ nostræ & meritorũ tuorum erga me uinculis, quibus tibi obstrictus esse debeo, illud quoq; non minimum sanè accedit, quòd cum Thursonũ familia, quæ genere, dignitate, ac uirtutis & literarum commendatione per orbem terrarum celeberrima existit, affinitas tibi est: Thursonum autem beneficentiæ præsidio et liberalitati multo maximam fortunarum et studiorũ meorum partem acceptam refero. Post Thursones uero cum Georgij Loxani lectissimi uiri, & Inclyto Regi nostro Ferdinando à consilijs, & epistolis, atq; eiusdem consanguinei mei meritis et benignitati in primis me debere agnoscam: cum illo quoq; egregia quædã coniunctio, & familiaritas tibi intercedit. Ego uero ita apud me constitui, itáq; sentio, me non modo erga eos, qui ipsi bene de me merentur, gratum, et memorẽ esse oportere, sed siqui etiam illis ipsis grati acceptiq; sunt. Præter omnes uero, quæ modo à me, cur tibi debeam, enumeratæ sunt, causas, hæc quoq; ad te obseruandũ & colendum incitare non mediocriter me debet, quòd cum ea sis, qua omnes intelligunt, dignitate, ea opum affluentia, & ubertate, ut pauci non modo in Europa, sed ubiuis etiã gentiũ tuæ conditionis homines tecũ conferendi uideantur: in tantis tamen fortunis, inq; summis maximarum rerum occupationibus nunquã intermittis studia literarum. Neque uero ipse modo libenter ac multũ in his uersari soles, sed eos etiã, qui omne in illis tempus consumunt, & excellentis alicuius doctrinæ laudem aliquam sunt consecuti, gratia, fauore, et liberalitate pro-

sequeris singulari: neque ullum eos aut iuuādi, aut ornandi locum, occasionem'q; prætermittis: id'q; cum semper, tum uero olim Romæ, cum ibi esses Leone Pontifice, præstitisti: ubi tu quidē cum minime uidereris, tum maxime optimis studijs & honestissimis artibus incumbere solebas: domus'q; tua à summis uiris & qui tum Romæ ingenij & doctrinæ laudibus in primis florebant, multum et assidue frequentabatur. inter quos aliquot domestica etiam & famliari consuetudine coniunctos habuisti, atq; ex ijs disertissimum & honestissimum hominem Georgium Sauromanum, et Georgium item Syluanum, utrunq; Silesium, idest popularē meū. Eiusmodi igitur ac alijs insuper plurimis de causis, quas nunc omnes enumerare, pretium operæ non est, in ære tuo cum sim, ut licet sero illud quidem, aliquādo tamen nomen illud expungerem, hæc ad te hoc tempore scribenda putaui, sed, ut æqui & boni consueuerunt, non sine aliquo tamen omnino fœnore, & lucello tuo. siquidem cum proxima æstate Romæ essem, conflata mihi nō mediocris amicitia fuit cum Ioanne Lucretio Aesiandro Germano. iuuene cum rara et exquisita bonarum artium et literarū cognitione, tum græcæ hebraicæ'q; & latinæ linguæ peritia egregie instructo. Is mihi trium optimorum, & antiquissimorū authorum, qui tam diu latuerunt, ut penitus in obliuionem hominum uenerint, copiam fecit, Gratij, qui de uenatione siue κυνηγετικῶν librū carmine conscripsit: item'q; M. Aurelij Nemesiani, qui idē tractauit argumentum: quibus adiunctum erat P. Ouidij Nasonis fragmentū de piscibus. Gratius quidē Octauiani Augusti tempori=

bus, & felicissimo illo ac uere aureo et præstantissimorum ingeniorũ fœcũdissimo seculo floruit. Eius poëtæ Ouidius in ultima de Põto elegia meminit his uersibus.

Tityrus antiquas & erat qui pasceret herbas:
Aptaq; uenanti Gratius arma daret.

neque sanè immerito in illustrium sui temporis poëtarum catalogo Ouidius poëta sanè bonus poëtæ longe omnium præstantissimo Virgilio Gratiũ mox subiungendũ sibi duxit: quando ille carminis maiestate, suauitate, & elegantia, & argumenti, quod tractat, iucundissimi gratia atq; ornatu cum quouis antiquorũ poëtarum certare uideatur. Illud uero dolendum summopere est, quòd tam lacer, & mutilatus ad nos peruenit: ut non pauca in eo uideantur desyderari. Aesiander quidem ex uetustissimo codice, quod nobilis & cultissimus nostri tẽporis poëta Actius Syncerus Sannazarius longobardicis literis scriptũ ex Gallijs secum aliquãdo attulerat, q̃ potuit integre & incorrupte descripsit unà cum autoribus illi coniunctis. quorum exemplar mihi cum dedisset: non modo ut edendos curarem uolenti mihi permisit: uerum etiam, id ut facerem, ultro ipse me est adhortatus: longissime ille quidem ab eorum sentẽtia remotus, qui ueteres eosdemq; bonos libros uel propter negligentiam, aut etiam inuidiam interdum premunt, uel, quod iniquissimum est, pro suis edunt. Quorum iniuria, & peruersitate factum est, ut multi præstantes authores, qui ex superiorum temporum calamitate & naufragio euaserant, non sine graui bonarum artium iactura perierint. Hos itaque tres, quos diximus, authores mi spectatissime Antoni, cum, in

apertum ut referrem, in animo mihi esset, idq; Venetijs in officina, quam Aldus Manutius Romanus uir diligentissimus, & insigniter eruditus, deq; renascentibus bonarum literarum studijs praeclare meritus elegantissimam & nobilissimam instituit: quae cum annis iam aliquot certis de causis otiosa quieuisset, hoc tempore eam cum alijs rebus, tum uero pulcherrimis characteribus renouatam Paulus Manutius Aldi filius moderatissimus iuuenis, & literarum studijs ac honestissimis moribus egregie ornatus, paternaeq; uirtutis & instituti haeres, & imitator instaurauit: in qua re conficienda summi & praeclarissimarum artium doctrina celeberrimi & instructissimi Ioannis Baptistae Egnatij consilio, opera, & industria plurimum se fatetur adiutum: Cum igitur ad editionem illam Paulus ipse, qua est humanitate, operam mihi suam deferret, in tuam praesertim gratiam, & sub tuo nomine id feci: ut qualemcunq; interea animi erga te mei darem significationem: propterea quod intellexi te, si quando à grauioribus curis et occupationibus uacuus rura & possessiones tuas, quas amoenissimas & amplissimas habes, animi causa inuisis, uenandi studio non parum oblectari solere. Venationis uero laudes, ut studiũ ingenuis hominibus ac Regibus etiam & Principibus conuenientissimum, cum alij plerique, ijq; summi authores, tum praecipue Xenophon Socraticus ille, qui ipse de uenatione scripsit, sunt persecuti. Interim beneuale, & officium hoc in te meum boni consule. Venetijs. M. D. XXXIIII. XV Cal. Febr.

Mplexu teneræ dignatum & amore
Dianæ
Pastorem in sylvis Endimiona ferunt.
Atq; hinc matre dea genitus per latmia saxa
Gratius in solis dicitur esse locis.
Diua quidem læsi cælans mala damna pudoris,
Nutrici hunc nymphæ credidit alma suæ
Formosæ chariti, puerum quæ eduxit, & illi
Vbera nectareo turgida rore dedit.
Hic uitam syluis haud ulli notus in altis
Maternis egit sedulus in studijs:
Aut celeres iaculo ceruos damasq; fugaces,
Aut sæuum lata cuspide strauit aprum:
Hærentem aut scopulo capream deiecit ab alto:
Siue feras canibus, seu capit ille plagis.
Et tandem lætas cecinit uenantibus artes
Auspicio matris, præsidioq; deæ.
Ipsa quibus nutrix musæum diua leporem
Infudit largo flumine blanda charis.
Has ego multa quidem nulli per secula uisas
In lucem rursus cæca per antra fero.
Parce dea: illæsa est casti tua fama pudoris:
Inuidia, aut rumor finxerit illa leuis.
Non ego te nudam, tua nulla ego crimina uidi.
Ne sæui: Acteon non sum ego magna dea.

Georgius Logus PetroPaulo Vergerio apud Inclytum Ferdinandum, Romanorum, Pannoniæ, ac Bohœmiæ Regē oratori Pontificio.

G Ratius intactæ assiduus comes ille Dianæ,
Dum sequitur celeres per nemora alta feras:
I mpiger ignotas uenator protulit arteis
Venandi auspicio diua superba tuo.
A rteis diua illum, numeros comitum una Dianæ
Grata deæ ante alias & bene culta charis
E docuit, nomen'q; dedit, cui plurima ab ore
Gratia musæo tincta lepore fluit.
R etia, pinnatas, pedicas, ligna apta parandis
Ille canit iaculis, & genera, atque modum:
E t quæ sit natura canum, qui'q; usus in illis:
Atque horum soboles quo sit alenda modo.
V enatorem habitu, atq; decentibus instruit armis:
Qui'q; sit his studijs, qui minus aptus equus.
I lle diu syluis uenando errauit in altis,
Venatrici illic multum adamatus heræ.
A tq; huic, cui nomen Nemesis de nomine nymphæ,
Hærebat lateri fidus ubiq; comes,
E x Lybia longe, & Carthagine ab usq; profectus
Dura per infidi mille pericla maris.
H os ego per montes, per'q; inuia lustra secutus,
Illorum has artes, munera digna, tuli.
A t tu Germanis sapiens orator in oris
Pontifice à magno Paule ubi missus abes

R omanum ad Regem, post duros sæpe labores
Et qui marte illum mulle, togáq; tenent:
D um cursu, iaculóq; feras, syluasq; fatigat,
His noctem in studijs dum terit, atque dies:
D um gratus iuueni ipse comes per densa uagaris
Auia, & has, illas sternis ubique feras:
H os cape uenandi artifices: fessúsq; labore,
Otia in his, sed non otia uana teras.
H æc tamen in foribus diuæ, cui talia cordi,
Ne pigeat grata scribere Paule manu.
V ergerius, Diana tuo quòd sancta fauore
Hanc artem, hæc nobis reddidit arma Logus:
H as tibi apri exuuias torui, spumantiaq; ora
Nunc quoq; fulmineo dente timenda dicat.
T u dea, tu nostris præsens uenatibus adsis:
Effugiat nostras quo fera nulla manus.

De eodem, & Rege uenantibus.

D um syluas, montesq; altos, loca sola, pererrant,
Atque uagas quærunt per stabula alta feras
V enator Damon, Damoni & gratus Iollas,
His studijs, sed non conditione pares:
E cce canes ramosa altum per cornua ceruum,
Cui comes horribili dente tremendus aper,
A uia per, saltusq; agitant. it clamor in auras:
Latratu ualles, & nemus omne sonat.
O ccupat, & comiti metuens tunc fidus Iollas,
Sæuitia immanis ne cadat ille feræ:
T u ceruum Rex magne petas: mihi cura furentem
Excipere, & certa sternere cæde suem.
I mbelles alijs damæ, ceruiq; fugaces,

Hæc erit hæc manibus uictima digna meis,
R ex ait: & ualida attollens uenabula dextra,
Immanem ingenti uulnere fudit aprum.

Ad Georgium Loxanum Silesium.

L oxane, inflauit rauco caua cornua cantu
Gratius: accurrunt, impigra turba, canes:
L atratuq; auras & acuta uoce lacessunt:
Dux'q; canum egregius Nemesianus adest.
R etiaq; attollunt socij, & uenabula lata:
Arma citi expediunt: & mora nulla placet.
Q uid cessas, lentus'q; iaces? præsepia ad alta
Iampridem sonipes te manet, atque fremit:
F astidit'q; moras, latratu'q; atria complet
Ille tuus uentis ocior acer Hylax.
S urge age: te socij expectant: uenantibus illis
Nulla hodie in syluis tuta futura fera est.

GRATII DE VENATIONE, SEV ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΩΝ LIBER.

Ona cano diuûm, lætas uenantibus arteis
d
Auspicio Diana tuo. Prius omnis in armis
Spes fuit: & nuda syluas uirtute mouebant
Inconsulti homines, uitaq́; erat error in omni.
Post, alia propiore uia, meliusq́; profecti,
Te sociam Ratio rebus sumpsere gerendis.
Hinc omne auxilium uitæ, erectusq́; reluxit
Ordo: & contiguas didicere ex artibus arteis
Proserere. hinc demens cecidit uiolentia retro.
Sed primum auspicium deus artibus, altaq; circa
Firmamenta dedit. tum parteis quisq; secutus
Exegere suas, tetigitq́; industria finem.
Tu trepidam bello uitam Diana ferino,
Qua primam quærebat opem, dignata repertis
Protegere auxilijs, orbemq́; hac soluere noxa.
Asciuere tuo comites sub nomine diuæ
Centum omnes nemorum, centum de fontibus omnes
Naiades, & Latij cultor qui Faunus amœni,
Mænaliusq́; puer, domitrixq́; Idæa leonum
Mater, & inculto Syluanus termite gaudens.
His ego præsidibus nostram defendere sortem
Contra mille feras & non sine carmine lusus,
Carmine & arma dabo, & uenãdi persequar artem.

* *

A rmorum, casses'q;, plagarum'q; ordiar astus.

De retibus conficiendis.

P rima iubent tenui nascentem iungere filo
L imbũ, & quadruplici tormento astringere limbos.
I lla operum patiens, illa usus linea longi.
T unc ipsum medio cassem quo nascitur ore,
P er senos circum usq; sinus laqueabis, ut omnem
C oncipiat tergo, si quisq̃ est plurimus, hostem.
E t bis uicenos spatium prætendere passus
R ete uelim, plenis'q; decem consurgere nodis.
I ngrati maiora sinus impendia sument.
O ptima cyniphiæ, ne quid cunctere, paludes
L ina dabunt. bonus æolia de ualle Sibullæ
F œtus, & aprico Thuscorum stupea campo
M essis, contiguum sorbens de flumine rorem,
Q ua cultor Latij per opaca silentia Tybris
L abitur, in'q; sinus magno uenit ore marinos.
A t contra nostris imbellia lina Faliscis:
H ispani'q; alio spectantur Sætabes usu.
V ix operata suo sacra ad bubastia lino
V elatur sonipes æstiui turba Canopi.
I pse in materia damnosus candor inerti
O stendit longe fraudem, atq; exterritur hostis.
A t pauper rigui custos Alabandicus horti
C annabias nutrit syluas, q̃ commoda nostro
A rmamenta operi: grauis est tutela sed illis.
T u licet hæmonios includas sentibus ursos,
T antum ne subeat uitiorum pessimus humor,
A nte caue: non est humentibus usus in armis.
N ulla fides ergo, seu pressa flumina ualle

I nter opus crassaé'q; modum fecere paludes:
S iue improuisus cœlo persuderit imber.
I lla uel ad fluctus Helices oppande serenæ,
V el caligneo laxanda reponito fumo.
I circo & primas linorum tangere messes
A nte uetant, q̃ maturis accenderit annus
I gnibus, & claro Pleias se prompserit ortu.
*I mbiberit, tanto respondet longior orsu
(Magnum opus) & tangi nisi cura uincatur impar.
N on'ne uides, ueterum quos prodit fabula rerum
S emideos, illi aggeribus tentare superbis,
* freta matres ausit tractare deorum.
Q uam magna mercede meo sine munere syluas
I mpulerint. flet adhuc & porro flebit Adonim
V icta Venus, ceciditq; suis Ancæus in aruis.
E t prædexter erat geminisq; securibus ingens
I pse deus, cultosq; ferit Tyrinthius orbes,
Q uem mare, quem tellus, quem præceps ianua Ditis
O mnia tentantem, qua laus erat obuia, passi.
H inc decus, & famæ primus patrauit honorem.
E xige, si qua meis respondet ab artibus ergo
G ratia, quæ uires fallat collata ferinas.

De pinnatis conficiendis.

S unt, quibus immundo decerptæ uulture plumæ
I nstrumentum operis fuit, & non parua facultas.
T antum inter niuei iunguntur uellera cygni:
E t satis armorum est. hæc clara luce coruscant,
T erribiles species: ab uulture dirus auaro
T urbat odor syluas, meliusq; alterna ualet res.
S ed q̃ clara tuis & pinguis pluma sub armus,
T am mollis tactu & non sit creberrima nexu,

N e reprensa suis properantem linea pinnis
I mplicet, atq; ipso mendosa coarguat usu.
H ic magis in ceruos ualuit dolus. ast ubi lentæ
I nterdum lybico fucantur sandice pinnæ,
L inteaq; extritis lucent anconibus arma:
R arum, siqua metus eludat bellua falsos.

Pedicæ.

N am fuit & laqueis aliquis curracibus usus.
C eruino iussere magis contexere neruo.
F raus reget insidias habitu mentita ferino.
Q uid qui dentatas iligno robore clausit
V enator pedicas, cum dissimulantibus armis
S æpe habet imprudens alieni lucra laboris?
O felix, tantis quem primum industria rebus
P rodidit autorem. deus ille, an proxima diuos
M ens fuit? in cæcas aciem quæ magna tenebras
E git, & ignarum perfudit lumine uulgus.
D ic age Pierio (fas est) Diana ministro.
Arcadium stat fama senem, quem Mænalus autor
E t lacedæmoniæ primum uidistis Amyclæ
P er non assuetas metantem retia ualles,
D ercylon. Haud illo quisq̃ se iustior egit,
A ut fuit in terris diuûm obseruantior alter.
E rgo illum primis nemorum dea finxit in annis,
A utorem'q; operi dignata inscribere magno,
I ussit adire suas & pandere gentibus arteis.

Genera iaculorum.

I lle etiam ualido primus uenabula dente
I nduit: & proni moderatus uulneris iram,
O mne moris excepit onus. tum stricta uerutis
Dentibus

D entibus & geminas subiere hastilia furcas.
E t quidam totos clauserunt ensibus orbes,
N e cessaret iners in uulnere massa ferino.
B landimenta uagæ fugies nouitatis ibidem.
E xiguo, nimió ue nocent: sed lubricus errat
M os, & ab expertis festinant usibus omnes.
Q uid, Macedûm immensos libeat si dicere contos,
Q uàm longa exigui spicant hastilia dentes?
A ut contra ut tenero districtas cortice uirgas
P rægrauat ingenti pernix lituania cultro?
O mnia tela modi melius finxere salubres.
Q uocirca & iaculis habilem perpendimus usum:
N eu leue uulnus eat, neu sit breuis impetus illi,
I psa arcu lyciáq; suas Diana pharetra
A rmauit comites (ne tela relinquite diuæ,
M agnum opus) & uolucres quondam fecere sagittas.

Ligna apta iaculis.

D isce agedum & ualidis delectum hastilibus omnē.
P lurima Threicij nutritur uallibus Hebri
C ornus, & umbrosæ Veneris per littora myrtus,
T axíq;, pinusq;, altinatesq; genistæ,
E t magis incomptus operæ Lutoser agrestis:
T ermes ab eois descendet uirga Sabæis,
M ater odorati multum pulcherrima thuris.
I lla suos usus intractatumq; decorem,
(S ic nemorum iussere deæ) natalibus haurit
A rbitrijs. at enim multo sunt ficta labore
C ætera, quæ syluis errant hastilia nostris.
N unq̄ sponte sua procerus ad aëra termes
E xijt, inq; ipsa curuantur stirpe genistæ.

Ergo age luxuriam primo, fœtuſq́; nocenteis
Detrahe: frondoſas grauat indulgentia ſyluas.
Poſt ubi proceris generoſa ſtirpibus arbor
Se dederit, tereteſq́; ferent ad ſydera uirgæ,
Stringe notas arcum, & gemmanteis exige uerſu.
Hiſ ſiquis uitium nociturus ſufficit humor,
Vlceribus fluet, & uenas durabit inertes.
In quinos ſublata pedes haſtilia plena
Cæde manu, dum pomiferis aduertitur annus
Frondibus, & tepidos autumnus continet imbres.

De canibus.

Sed cur exiguis tantos in partibus orbes
Luſtramur? prima illa canum non ulla per arteis
Cura prior, ſiue indomitos uehementior hoſtis
Nudo marte premas, ſeu bellum ex arte miniſtres.
Mille canum patriæ, ductiq́; ab origine mores
Cuiq; ſua. Magna indocilis dat prælia Mœdus,
Magnaq; diuerſos extollit gloria Celtas.
Arma negant contra, marteḿq; odere Geloni,
Sed natura ſagax: Perſes in utroq; paratus.
Sunt qui Seras alant, genus intractabilis iræ.
At contra faciles magniq́; lycaones armis.
Sed non hyrcanæ ſatis eſt uehementia genti
Tanta: ſuis petiere ultro fera ſemina ſyluis.
Dat Venus acceſſus, & blando fœdere iungit.
Tunc & manſuetis tuto ferus errat adulter
In ſtabulis, ultroq́; grauis ſuccedere Tygrim
Auſa canis, maiore tulit de ſanguine fœtum.
Sed præceps uirtus ipſa uenabitur aula.
Ille tibi & pecudum multo cum ſanguine creſcet:

P asce tamen quæcunq; domi sibi crimina fecit.
E xcutiet sylua magnus pugnator adepta,
A t fugit aduersos idem quos repperit hosteis
V mber. quanta fides, utinam, & solertia naris,
T anta foret uirtus, & tantum uellet in armis.
Q uid freta si Morinûm dubio refluentia ponto
V eneris, atq; ipsos libeat penetrare Britannos?
O quanta est merces, & quantum impendia supra,
S i non ad speciem mentiturosq; decores
P rotinus hæc una est catulis iactura britannis.
A d magnum cum uenit opus, promendaq; uirtus,
E t uocat extremo præceps discrimine mauors:
N on tunc egregios tantum admirere molossos,
C um parat his uersuta suas Athamania fraudes,
A cyrusq; Pheræq; & clandestinus Acarnan.
S ic & Acarnanes subierunt prælia furto:
S ic canis illa suos taciturna superuenit hostes.
A t clangore citat quos nondum conspicit apros
A etola quæcunq; canis de stirpe (malignum
O fficium) siue illa metus conuitia rupit,
S eu frustra nimius properat furor. & tamen illud
N e uanum totas genus aspernere per arteis.
M irum q̃ celeres, & quantum nare merentur.
T um non est uicti cui concessere labori.
I circo uarijs miscebo gentibus usum.
Q uondam inconsultis mater dabit umbrica gallis
S ensum agilem. traxere animos de patre Gelonæ
H ircano, & uanæ tantum Calydonia linguæ
E xibit uitium patre emendata Molosso.
S cilicet ex omni florem uirtute capessunt:

E t ſequitur natura fauens at te leue ſi qua
T angit opus, pauidosq; iuuat compellere dorcas,
A ut uerſuta ſequi leporis ueſtigia parui:
P etronios (ſic fama) canes, uolucresq; ſicambros,
E t pictam macula Vertraham delige falſa.
O cior affectu mentis pinnaq; cucurrit,
S ed premit inuentas, non inuentura latentes
I lla feras. quæ petronijs bene gloria conſtat.
Quòd ſi maturo preſſantes gaudia luſu
D iſſimulare feras, tacitiq; accedere poſſent:
I llis omne decus, quod nunc Metagontes habetis,
C onſtaret ſyluis: ſed uirtus irrita damno eſt.
A d ueſtram non uile genus non patria uulgo
S parta ſuos, & Creta ſuos promittit alumnos.
S ed primum celſa lorum ceruice ferentem
G lympice te ſyluis egit Bœotius Hagnon,
H agnon haſtilides, Hagnon, quem plurima ſemper
G ratia per noſtros unum teſtabitur uſus.
H ic trepidas artes & uix nouitate ſedentes
V idit, qua propior patuit uia: nec ſibi turbam
C ontraxit comitem, nec uaſa tenentia longe.
V nus præſidium, atq; operi ſpes magna petito
A dſumptus Metagon, luſtrat per nota ferarum
P aſcua, per fontes, per quas triuere latebras,
P rimæ lucas opus: tum ſigna uapore ferino
I ntemerata legens, ſi qua eſt qua fallitur eius
T urba loci, maiora ſecat ſpatia extera gyro.
A tq; hic egreſſu iam tum ſine fraude reperto
I ncubuit ſpatijs, qualis permiſſa lechæis
T heſſalium quadriga decus, quam gloria patrum

E xcitat, & primæ ſpes ambitioſa coronæ.
S ed nequa ex nimio redeat iactura fauore,
L ex dicta officijs, neu uoce laceſſeret hoſtem,
N e'ue leuem prædam, aut propioris pignora lucri
A mplexus, primos nequicq̃ offenderet actus.
I am uero impenſum melior fortuna laborem
C um ſequitur, iuxta'q; domus quæſita ferarum
V t ſciat, occultos & ſignis arguat hoſtes:
A ut effecta leui teſtatur gaudia cauda,
A ut ipſa infodiens uncis ueſtigia plantis
M andit humum, celſas'ue adprenſat naribus aures:
E t tamen ut ne prima fauentem pignora fallant
C irca omnem aſpretis * medius qua clauditur orbis
F erre pedem, acceſſus'q; abitus'q; notaſſe ferarum,
A dmonet. & ſi forte loci ſpes prima fefellit,
(R arum opus) incubuit ſpatijs ad proſpera ſiſer,
I ntacto repetens prima ad ueſtigia gyro.
E rgo ubi plena ſuo redijt uictoria fine,
I n partem prædæ ueniat comes, & ſua naris
P ræmia. ſic operi iuuet inſeruiſſe benigno.
H oc ingens meritum eſt, hæc ultima palma trophæi,
H agnon magne tibi diuûm conceſſa fauore.
E rgo ſemper eris dum carmina, dum'q; manebunt
S yluarum dotes, atq; arma Dianea terris.
H ic & ſemiferam Thoum de ſanguine prolem
F inxit. non alio maior ſua pectore uirtus.
S eu morit uoces, ſeu nudi ad pignora Martis,
T hoes commiſſos (clariſſima fama) leones
E t ſubiere aſtu, & paruis domuere lacertis.
N am genus exiguum, & pudeat q̃ informe fateri.

Canum fœtus.

Vulpina ſpecies tamen huc exacta uoluntas.
At non eſt alius quem tanta ad munia fœtus
Exercere uelis, aut te tua culpa reuellat
Inter opus, quo ſera cadit prudentia damno.
Iunge pares ergo, & maiorum pignore ſigna
Fœturam, prodantq́; tibi metagonta parentes,
Qui tenuere ſua pecus hoc immane iuuenta.
Et primum expertos animi, quæ gratia prima eſt,
In uenerem iungunt: tum ſortis cura ſecundæ
Ne renuat ſpecies, aut quæ detrectet honorem.
Sint celſi uultus, ſint hirtæ frontibus aures,
Os magnum, & patulis agitatos morſibus ignes
Spirent, aſtricti ſuccingant ilia uentris
Cauda breuis longumq́; latus, diſcretaq; collo
Cæſaries non pexa nimis, non frigoris illa
Impatiens: ualidis tum ſurgat pectus ab armis,
Quod magnos capiat motus, magniſq́; ſuperſit.
Effuge qui lata pandit ueſtigia planta,
Mollis in officio. ſiccis ego dura lacertis
Crura uelim, & ſolidos hæc in certamina calces.
Sed fruſtra longus properat labor, abdita ſi non
Altas in latebras uniq́; incluſa marito
Fœmina, nec patitur ueneris ſub tempore magnos
Illa, neq; emeritæ ſeruat faſtigia laudis.
Primi complexus, dulciſſima prima uoluptas.
Hunc ueneri dedit impatiens natura furorem.
Si tenuit cunctos, & mater adultera non eſt,
Da requiem grauidæ, ſolitoſq́; remitte labores.
Vix oneri ſuper illa ſuo: tum deinde monebo,

N e matrem indocilis natorum turba fatiget,
P ercensere notis, iamq́; inde excernere paruos.
S igna dabunt ipsæ. teneris uix artubus hæret
I lle tuos olim non defecturus honores.
I amq́; illum impatiens æquæ uehementia sortis
E xtulit: affectat materna regna sub aluo.
L ibera tota tenet * ea * tergo liber aperto,
D um tepida indulget terris clementia mundi.
V erum ubi caurino perstrinxit frigore uesper,
I re placet, turbaq́; potens operitur inerti.
I llius é manibus uires sit cura futuras
P erpensare: leuis deducet pondere fratres:
N ec me pignoribus nec te mea carmina fallent.
P rotinus & cultus alios, & debita fœtæ
B landimenta feres, curaq́; sequere merentem.
I lla perinde suos ut erit delacta minores
A c longam præstabit opem. tum deniq; fœtu
C um desunt operi fregitq́; industria matres,
T ranseat in catulos omnis tutela relictos.
L acte nouam pubem faciliq́; tuebere maza:
N ec luxus alios auidæq́; impendia uitæ
N oscant. hæc magno redit indulgentia damno.
» N ec mirum: humanos non est magis altera sensus.
» T ollit se ratio, & uitijs adeuntibus obstat.
» H æc illa est, pharios quæ fregit noxia reges,
» D um seruata cauis potant Mareotica gemmis,
» N ardiferumq́; metunt Gangem, uitijsq́; ministrant.
» S ic & Achemenio cecidisti Lydia Cyro,
» A tqui diues eras fluuialibus aurea uenis,
» S cilicet ad summam ne quid restaret habendum.

» T u quoq; luxuriæ fictas dum colligis arteis,
» E t sequeris demens alienam Græcia culpam,
» O quantum & quotiens decoris frustrata paterni.
» A t qualis nostris q̃ simplex mensa Camillis:
» Q ui tibi cultus erat post tot Serrane triumphos?
» E rgo illi ex habitu uirtutis'q; indole priscæ,
» I mposuere orbi Romam caput: actaq; ab illis
» A d cœlum Virtus, summos'q; tetendit honores,
» S cilicet exiguis magna sub imagine rebus.
P rospicies, quæ sit ratio, & quo fine regenda.
I dcirco imperium catulis, unus'q; magister
A dditur: ille dapes pœnam'q; operam'q; ministrans
T emperet: hunc spectet syluas domitura iuuentus.
N ec uile arbitrium est. cuicunq; hæc regna dicantur,
I lle tibi egregia iuuenis de pube legendus,
V trunq; & prudens & sumptis impiger armis.
Q uòd nisi & accessus & agendi tempora belli
N ouerit, & socios tutabitur hoste minores:
A ut cedent, aut illa tamen uictoria damno est.
E rgo in opus uigila, factus'q; ades omnibus armis.
A rma acuere uiam tegat imas fascia suras;
* is inulina suis & tergore fuluo,
* caua'q; è macle galeri,
I ma toletano præcingant ilia cultro,
T erribilem'q; manu uibrata falarica dextra
D et sonitum, & curua rumpant noua peruia falce.

Canum remedia.

H æc tua militia est. quin & mauortia bello
V ulnera & erranteis per tot diuortia morbos,
C ausas'q; affectus'q; canum tua cura tueri est.

S tat fatum supra, totumq́; auidissimus orcus
P ascitur, & nigris orbem circunsonat alis.
S cilicet ad magnum maior ducenda laborem
C ura, nec expertos fallet deus. hinc quoq; nosse
E st aliud quod præstet opus placabile numen.
N ec longe auxilium, licet alti uulneris ora
A bstiterint, utroq; cadant cum sanguine fibræ.
I nde rape ex ipso qui uulnus fecerit hoste
V irosam eluuiem, laceriq́; per ulceris ora
S parge manu, uenas dum sucus comprimat acer.
M ortis enim patuere uiæ. tum pura monebo
C ircum labra sequi, tenuiq́; includere filo.
A t si pernicies augusto pascitur ore,
C ontra pande uiam, fallentesq́; argue causas.
M orborum in uitio facilis medicina recenti.
S ed tactu impositis mulcent pecuaria palmis,
(I d satis) aut nigræ circum picis unguine signant.
Q uòd si districto leuis est in uulnere noxa,
I pse habet auxilium ualidæ natale saliuæ.
I lla grauis labes, & curas altior illis
C um uitium causæ totis egere latentes
C orporibus, seraq́; aperitur noxia summa.
I nde emissa lues, & per contagia morbus
V enere in uulgum, iussaq́; exterritus ingens
A equali sub labe ruit: nec uiribus ullis
A ut merito uenia est, aut spes exire precanti.
Q uòd siue à stygia letum Proserpina nocte
E xtulit, & furtis commissam ulciscitur iram,
S eu uitium ex alto, spiratq́; uaporibus æther
P estiferis, seu terra suos populatur honores:

Fontem auerte mali. trans altas ducere ualles
Admoneo: latum'q; fuga superabitis amnem.
Hoc primum effugium leti. tunc ficta ualebunt
Auxilia, & nostra quidam rediturus ab arte.
Sed uarij motus, nec in omnibus una potestas.
Disce uices, &, quæ tutela est proxima, tenta.
Plurima per catulos rabies inuictaq; tardis
Præcipiat letale malum. sic tutius ergo
Anteire auxilijs, & primas uincere causas.
Nanq; subit nodis qua lingua tenacibus hæret,
(Vermiculum dixere) mala, atq; incondita pestis.
Ille ubi salsa siti præcepit uiscera longa,
Aestiuos uibrant accensi febribus ignes,
Molitur'q; fugas, & sedem spernit amaram.
Scilicet hoc motu stimulis'q; potentibus acti
In furias uertere canes. ergo insita ferro
Iam teneris elementa mali causas'q; recidunt.
Nec longa in facto medicina est ulcere. purum
Sparge salem, & tenui permulce uulnus oliuo,
Ante relata suas q̃ nox bene compleat umbras.
Ecce aderit, facti'q; oblitus uulneris, ultro
Blanditur mensis, cererem'q; efflagitat ore.
Quid, priscas artes, inuentaq; simplicis anni
Si referam? non illa metus solatia falsi
Tam longam traxere fidem. collaribus ergo
Sunt qui lucifugæ cristas inducere Mælis
Iussere, aut sacris conserta monilia conchis,
Et uiuum lapidem & circa melitesia nectunt
Coralia, & magicis adiutas cantibus herbas.
Ac sic offectus oculis'q; uenena maligni

V icit, tutela pax impetrata deorum.
A t si deformi lacerum dulcedine corpus
P ersequitur scabies, longi uia pessima leti:
I n primo accessu tristis medicina, sed una
P erniciés redimenda anima, quæ prima sequaci
S parsa malo est, ne dira trahant contagia uulgi.
Q uòd si dat spatium clemens & promouet ortu
M orbus, disce uias, &, qua sinit, artibus exi.
T unc & odorato medicata bitumina uiro
I mponas'q; pices, immundæ'q; unguen amurcæ.
M iscuit & summam complectitur ignis in unam.
I nde lauant ægros. est ira coercita morbi
L axatus'q; rigor, quæ te natura timentem
D ifferat, & pluuias & Cauri frigora uitent
S ic magis ut nudis incumbunt uallibus æstus
A` uento clari'q; faces ad solis, ut omne
E xudent uitium, subeat'q; latentibus ultro
Q uæ facta est medicina uadis. nec non tamen illum
S pumosi catulos mergentem littoris æstu
R espicit, & facilis Pæan adiuuit in artes.
» O, rerum prudens quantum experientia uulgo
» M ateriem largita boni, si uincere curent
» D esidiam, & gratos agitando prendere fines.
E st in Trinacria specus ingens rupe, caui'q;
I ntrorsum reditus. circum atræ mœnia syluæ
A lta premunt, rupti'q; ambustis faucibus amnes.
V ulcano condicta domus, quam subter eunti
S tagna sedent uenis, oleo'q; madentia uiuo.
H uc defecta mala uidi pecuaria tabe
S æpe trahi, uictos'q; malo grauiore magistros.

T e primum Vulcane, loci pacem'q; precamur
I ncola sancte tuã, des ipsis ultima rebus
A uxilia: & , meriti si nulla est noxia tanti,
T ot miserere animas, liceat'q; attingere fonteis
S ancte tuos. ter quisq; uocantes pinguia libant
T hura foco: struitur ramis felicibus ara.
H ic dictu mirum atq; alias ignobile monstrum
A duersis specubus, rupto'q; è pectore montis
V enit, ouans austris & multo flumine flammæ.
E micat ipse, manu ramum pallente sacerdos
T ermiteum quatiens: procul hinc extorribus ire
E dico præsente deo, præsentibus aris,
Q uem scelus aut manibus sumptũ, aut in pectore mo- (tũ est,
I nclamat. cecidere animi trepidãtia mẽbra
O quisquis misero fas unq̃ in supplice fregit,
Q ui pretio fratrum, melioris'q; ausus amici
S ollicitare caput, patrios'ue lacessere diuos,
I llum agat infandæ comes huc audacia culpæ.
D iscet, commissa quantum deus ultor in ira
P one sequens ualeat: sed cui bona pectore mens est,
O bsequitur'q; deo, deus illam molliter aram
L ambit, & ipse suos ubi contigit ignis honores,
D efugit ab sacris, rursum'q; reconditur antro.
H uic fas auxilium & uulcania tangere dona.
H æc mora si medias exedit noxia fibras,
H is laue præsidijs adfecta'q; corpora mulce
R egnantem excutiens morbum. deus autor, & ipsa
A rtem aluit natura suam. quæ robore pestis
A crior aut leto propior uia, sed tamen illi
H inc uenit auxilium ualida uehementius ira.

Quod primam si fallet opem dimissa facultas,
At tu praecipitem, qua spes est proxima, labem
Adgredere. in subito subita est medicina tumultu.
Stringendae nares, scindenda ligamina ferro
Armorum, geminaq; cruor ducendus ab aure.
Hinc uitium, hinc illa est auidae uehementia pesti.
Illicet auxilijs fessum solabere corpus:
Subsiduasq; fraces, diffusaq; massica prisco
Sparge cado. liber tenueis é pectore curas
Exiget: est morbo liber medicina furenti.
Quid dicam tussis, quid moesti damna ueterni,
Aut incuratae siqua est tutela podagrae?
Mille tenent pestes: curaq; potentia maior.
Mitte age: non opibus tanta est fiducia nostris.
Mitte, animae ex alto ducendum numen olympo,
Supplicibusq; uocanda sacris tutela deorum.
Idarco aerijs molimur compita lucis,
Spicatasq; faces sacrum ad nemora alta Dianae
Sistimus, & solito catuli uelantur honore,
Ipsaq; per flores medio in discrimine luci
Strauere arma, sacris & pace uacantia festa.
Tum cadus, & uiridi fumantia liba feretro
Praeueniunt, teneraq; extrudens cornua fronte
Haedus, & ad ramos etiamnum haerentia poma
Lustralis de more sacri, quo tota iuuentus
Lustraturq;, deae proq; anno reddet honorem.
Ergo impetrato respondet multa fauore
Ad partes qua poscis opem, seu uincere syluas,
Seu tibi fatorum labes exire, minasq;
Cura prior, tua magna fides tutelaq; uirgo.

R estat equos finire notis, quos arma Dianæ
A dmittant. non omne meas genus audet in artes.
E st uitium ex animo sunt quos imbellia fallant
C orpora: præueniens quondam est incómoda uirtus.
C onsule, Penei qualis persunditur amne
T hessalus, aut patriæ quem conspexere Mycænæ.
G laucũ nempe ingens nempe ardua fundet in auras
C rura. quis elæas potior lustrauit harenas?
N e tamen hoc attingat opus, iactantior illi
V irtus, q̃ syluas durumq́; lacessere martem.
N ec sæuos miratur equos terrena Syene.
S cilicet & Parthis inter sua mollia rura
M ansit honor, ueniat Caudini saxa Taburni
G arganum'ue trucem aut ligurinas desuper alpes.
A nte opus excussis cadet unguibus: & tamen illi
E st animus, fingetq́; meas se iussus in artes.
S ed iuxta uitium posuit deus. at tibi contra
C allæcis lustratur equis scruposa Pyrene.
N on tamen hispano martem tentare minacem
A usim. mirabij uix ora tenacia ferro
C oncedunt, aut tota leui Nasamon *
F ingit equos Pisis Numidæ soluer *
A udax & patiens operum genus. ille uigebit
C entum actus spatijs, atq; eluctabitur iram.
*Nec magni cultus, sterilis quodcunq; remisit
T erra sui, tenuesq́; sitis producere riui.
S ic & Strimonio facilis tutela bisaltæ.
P ossent Aetnæas utinam se ferre per artes,
Q ui ludus Siculis. quid tum si turpia colla

A ut tenuis dorſo curuatur ſpina? per illos
C antatus graijs Agragas, uictæq; fragoſum
H ebroden liquere feræ. ò quantus in armis
I lle meis, cuius dociles pecuaria fœtus
S ufficient, queis Chaonias contendere contra
A uſit, uix merita quas ſignat Achaia palma.
S padices uix pellæi ualuere cerauni
E t tibi deuotæ magnum pecuaria Cyrræ,
P hœbe decus noſtras agere in ſacraria tenſas.
V enanti melius pugnat color, optima nigri
*   ra illi badiosq; legunt   *
E t quorum feſſas imitantur terga fauillas
*   ntum Italiæ, ſic dij uoluere parentes
*   & terras omni præcepimus uſu.
*   illuſtrat prata   *

N onnulla eroſa penitus legi non potuerunt. Hæc deſcripta ſunt ex codice Longobardicis literis ſcripto.

P. OVIDII NASONIS HALIEVTICA.

*   *

Cœpit mundus legẽ, dedit arma per omnes,
a Admonuitq; sui. uitulus sic nãq; minaci
Qui nodũ gerit in tenera iã cornua fronte,
S ic damæ fugiunt. pugnant uirtute leones,
E t morsu canis, & caudæ sic scorpius ictu:
C oncussisq; leuis pinnis sic euolat ales.
O mnibus ignotæ mortis timor, omnibus hostem
P ræsidiumq; datum sentire, & noscere teli
V imq; modumq; sui. sic & Scarus arte sub undis
S in   *
D ecidit, assumptamq; dolo tandem pauet escam:
N on audet radijs obnixa occurrere fronte,
A uersus crebro ueniens sub uerbere caudæ,
L axans subsequitur, tutumq; euadit in æquor.
*Quin etiam si forte aliquis dampus nataret
M itis luctantem scarus hunc in uimine uidit
A uersi caudam morsu tenet atq;   *
*   nato quem texitq; resultet   *
S æpia tarda fugæ, tenui cum forte sub unda
D eprensa est, iamiamq; manus timet illa rapaces,
I nficiens æquor nigrum uomit illa cruorem,
A uertitq; uices, oculos frustrata sequentes.
C lausus rete lupus q̃uis immanis & acer
*Dimotis cauda submissus sedet armis in austri
E micat, atq; dolos saltu diludit inultus.
E t murena ferox teretis sibi conscia tergi,
A d laxata magis conuersa foramina retis,

T andem per multos euadit lubrica flexus,
E xemploq́; nocet, cunctis interuenit una.
A t contra scopulis crinali corpore segnis
P olypus hæret, & hac eludit retia fraude,
E t sub lege loci sumit mutatq́; colorem,
S emper ei similis quem contigit. atq; ubi prædam
P endentem retis auidus rapit, hic quoq; fallit
E lato calamo, cum demum emersus in auras
B rachia dissoluit, populatumq́; expuit hamum.
A t mugil cauda pendentem euerberat escam,
E xcussamq́; legit. lupus acri concitus ira,
D iscursu fertur uario, fluctusq́; ferentes
P rosequitur, quassatq́; caput, dum uulnere sæuus
L axato cadat hamus, & ora patentia linquat
N ec proprias uires nescit murena nocendi:
A uxilioq́; sibi, morsu nec eo minus acri
D eficit, aut animos ponit captiua minaces.
A nthias his tergo, quæ non uidet, utitur armis
V im spinæ nouitq́; suæ, uersoq́; supinus
C orpore lina secat, fixumq́; intercipit hamum.
C ætera quæ densas habitant animalia syluas,
A ut uani quatiunt semper lymphata timores,
A ut trahit in præceps non sana ferocia mentis.
I psa sequi natura mouet, uel comminus ire.
I mpiger & telo uenantum sternere pergit
A gmina, & aduersis infert sua pectora telis.
Q uoq́; uenit, fidens magis, & sublatior ardet,
C oncussitq́; toros, & uiribus addidit iram:
P rodidit, atq; suo properat sibi robore letum.
F œdus lucanis prouoluitur ursus ab antris,

Quid nisi pondus iners, stolidǽq; ferocia mentis?
A ctus aper setis iram denuntiat hirtis:
E t ruit, oppositi nitens in uulnera ferri,
P ressus & emisso moritur per uiscera telo.
A ltera pars fidens pedibus, dat terga sequenti,
V t pauidi lepores, ut fuluo tergore damæ
E t capto fugiens ceruus sine fine timore.
I psa sequi natura docet, uel comminus ire.
H ic generosus honos, & gloria maior equorum,
N am capiunt animis palmam, gaudentq; triumpho,
S eu septem spatijs circo meruere coronam,
N on ne uides uictor quanto sublimius altum
A ttollat caput, & uulgi se uenditet auræ?
C elsáue cum cæso decoratur terga leone
Q uàm tumidus, quantoq; uenit spectabilis actu
*Compescatq; solum generoso concita pulsu
V ngula sub spolijs grauiter redeuntis opimis.
Q uæ laus prima canum, quibus est audacia præceps,
V enandiq; sagax uirtus, uiresq; sequendi.
Q uæ nunc elatis rimantur naribus auras,
E t nunc demisso quærunt uestigia rostro,
E t produnt clamore feram: dominumq; uocando,
I ncrepitant. quem si collatis effugit armis:
I nsequitur tumulosq; canis, camposq; per omnes.
N oster in arte labor positus, spes omnis in illa.
N ec tamen in medias pelagi te pergere sedes
A dmoneam, uastiq; maris tentare profundum.
I nter utrunq; loci melius moderabere finem.
A spera num saxis loca sint: nam talia lentos
D eposcunt calamos: at purum retia littus.

N um mons horrentes demittat celsior umbras
I n mare: nam uarie quidam fugiunt'q; petunt'q;.
N um uada subnatis imo uiridentur ab herbis
* *
O blectet'q; moras, & molli seruiat algæ.
D escripsit sedes uarias natura profundi:
N ec cunctos una uoluit consistere pisces.
N am gaudent pelago, quales Scombri'q; Boues'q;
H ippuri celeres, & nigro tergore Milui,
E t pretiosus Helops nostris incognitus undis,
A c durus Xiphias, ictu non mitior ensis,
E t pauidi magno fugientes agmine Tunni.
P arua echeneis adest, mirũ, mora puppibus ingens:
T u'q; comes ratium, tracti'q; per æquora sulci
Q ui semper spumas sequeris pompile nitentes,
C ercyros'q; ferox scopulorum fine moratus,
C antharus ingratus succo, tum concolor illi
O rphas, cærulea'q; rubens Erythinus in unda,
I nsignis Sargus'q; notis, insignis & alis,
E t superaurata Sparulus ceruice refulgens,
E t rutilus pagur, & fului Synodontes, & ex se
C oncipiens Channe gemino fraudata parente.
T um uiridis squamis paruo saxatilis ore,
E t rarus faber, & pictæ Mormyres, & auri
C hrysophrys imitata decus, tum corporis umbræ
L iuentis rapidi'q; lupi, Percæ'q;, Tragi'q;.
Q uin laude insignis caudæ Melanurus, & ardens
A uratis murena notis, Merulæ'q; uirentes,
I mmitis'q; suæ conger per uulnera gentis,
E t capitis duro nociturus scorpius ictu,

A c nunq̃ æstiuo conspectus sydere Glaucus.
A t contra herbosa pisces laxantur harena,
V t Scarus, epastas solus qui ruminat escas.
*Fœcundumq; genus Menærelamirosq; smarisq;,
A tq; immunda Chromis, merito uilissima salpa
A tq; auium dulces nidos imitata sub undis
E t squalus tenui suffusus sanguine mullus
F ulgentes soleæ candore, & concolor illis
P asser, & adriaco mirandus littore Rhombus,
T unc epodes lati, tum molles tergore Ranæ.
E xtremi pas. *

*

*

L ubricus & spina nocuus non gouius ulla,
E t nigrum niueo portans in corpore uirus,

*

L olligo, duriq; sues, sinuosaq; cess*
E t tam deformi non dignus nomine asellus,
T uq; peregrinis Acipenser nobilis undis.

*

Deerant non admodum multa in eo exemplari consumpta penitus uetustate.

Pl. L. XXXII, c. ultimo.

His adijciemus apud Ouidiũ posita nomina, quæ apud nemınem alium reperiuntur, sed fortassis in ponto nascuntur, ubi id uolumen supremis suis temporibus inchoauit. Idẽ L. xxxij, c. secundo. Mihi uidẽtur mira et quæ Ouidius prodidit piscium ingenia in eo uolumne, quod halieuticon inscribitur.

M. AVRELII OLYMPII NEMESIANI, POETAE CARTHAGINIENSIS CYNEGETICÔN LIBER.

Enandi cano mille uias: hilaresq́; labores,
u Diſcurſusq́; citos, ſecuri prælia ruris,
Pãdimus. Aonio iã nũc mihi pectus ab œſtro
A eſtuat. Ingentes Helicon iubet ire per agros:
C aſtaliusq́; mihi noua pocula fontis alumno
I ngerit, & late campos metatur apertos:
I mponitq́; iugum uati, retinetq́; corymbis
I mplicitum, ducitq́; per auia, qua ſola nunq̃
T rita rotis. iuuat aurato procedere curru,
E t parere deo: uirides en ire per herbas
I mperat: intacto premimus ueſtigia muſco.
O buia Calliope facies inſiſtere prato
C omplacito, rudibus qua luceat orbita ſulcis.
N am quis non Nioben numeroſo funere mœſtam
I am cecinit? quis non Semelen, ignemq́; iugalem
L etalemq́; ſimul nouit de pellicis aſtu?
Q uis magno recreata tacet cunabula Baccho?
V t pater omnipotens maternos reddere menſes
D ignatus, iuſti complerit tempora partus?
S unt qui ſacrilego rorantes ſanguine thyrſos
(N ota nimis) dixiſſe uelint, qui uincula Dirces,
P iſæiq́; tori legem, Danaiq́; cruentum
I mperium, ſponſasq́; truces ſub fœdere primo.
*Et q̃uis curſus ſe oſtendat tramite noto
D ulcia funereis mutantes gaudia tædis.
B iblidos indictum nulli ſcelus. impia Myrrhæ

C onnubia, & sæuo uiolatum crimine patrem
N ouimus: ut'q; Arabum fugiens cum carperet arua,
I uit in arboreas frondes, animam'q; uirentem.
S unt qui squamosi referant fera sibila Cadmi,
S tellatum'q; oculis custodem uirginis Iûs,
H erculeos'q; uelint semper numerare labores,
M iratum'q; rudes se tollere Therea pinnas
P ost epulas Philomela tuas. sunt ardua mundi
Q ui male tentantem curru Phaëtonta loquantur,
E xtinctas'q; canant è misso fulmine flammas,
F umantem'q; Padum, cycnum, plumam'q; senilem,
E t flentes semper germani funere syluas.
T antalidum casus, & sparsas sanguine mensas,
C ondentem'q; caput uisis Titana Mycænis,
H orrendas'q; uices generis dixere prioris.
C olchidos iratæ sacris imbuta uenenis
M unera non canimus, pulchræ'q; ingentia Glauces.
N on crinem Nisi, non sæuæ pocula Circes
N ec nocturna pie furantem busta sororem.
H æc iam magnorum præcepit copia uatum:
O mnis & antiqui uulgata est fabula secli.
N os saltus, uirides'q; plagas, campos'q; patentes
S crutamur, totis'q; citi discurrimus aruis:
E t uarias cupimus facili cane sumere prædas.
N os timidos lepores, imbelles figere damas,
A udaces'q; lupos, uulpem captare dolosam
Gaudemus. nos flumineas errare per umbras
M alumus, & placidis Icneumona quærere ripis
I nter arundineas segetes, felem'q; minacem
A rboris in trunco longis præfigere telis,

I mplicitumq́; sinu spinosi corporis Erem
F erre domum: taliq́; placet dare lintea curæ:
D um non magna ratis uicinis sueta moueri
L ittoribus, tutosq́; sinus percurrere remis,
N unc primum dat uela notis, portusq́; fideles
L inquit, & hadriacas audet tentare procellas.
M ox uestros meliore lyra memorare triumphos
A ccingar, diui fortissima pignora Cari,
A tq; canam nostrum geminis sub finibus orbis
L ittus, & edomitas fraterno numine gentes
Q uæ Rhenum Tygrimq́; bibunt, Ararisq́; remotum
P rincipium, Niliq́; bibunt ab origine fontem.
N ec taceam primum quæ nuper bella sub arcto
F elici Carine manu confeceris, ipso
P ene prior genitore deo: utq́; intima frater
P ersidos, & ueteres Babylonos ceperit arces,
V ltus Romulei uiolata cacumina regni.
I mbellemq́; fugam referam, clausasq́; pharetras
P arthorum, laxosq́; arcus, & spicula nulla.
H æc nobis nostræ libabunt carmina Musæ,
C um primum uultus sacros, bona numina terræ,
C ontigerit uidisse mihi. iam gaudia nota
T emporis impatiens sensus, spretorq́; morarum
P ræsumit: uideorq́; mihi iam cernere fratrum
A ugustos habitus, Romam, clarumq́; senatum
E t fidos ad bella duces, & milite multo
A gmina, quis fortes animat deuotio mentes.
A urea purpureo longe radiantia uelo
S igna micant, sinuatq́; truces leuis aura dracones.
T u modo quæ saltus placidos, syluasq́; pererras

L atonæ Phœbe magnum decus, eia age suetos
S ume habitus, arcum'q; manu: pictam'q; pharetram
S uspende ex humeris: sint, aurea tela, sagittæ:
C andida puniceis aptentur crura cothurnis,
S it chlamys aurato multum subtegmine lusa,
C orruges'q; sinus gemmatis baltheus arctet
N exibus: implicitos cohibe diademate crines.
T ecum Naïades faciles, uiridi'q; iuuenta
P ubētes Dryades, nymphæ'q; unde amnibus humor
A dsint, & docilis decantet oreadas Echo.
D uc age diua tuum frondosa per auia uatem.
T e sequimur: tu pande domos, & lustra ferarum.
H inc igitur mecum quisquis percussus amore
Venandi, damnas lites, auidos'q; tumultus,
C iuiles'q; fugis strepitus, belli'q; fragores,
N ec prædas auido sectaris gurgite ponti.
P rincipio tibi cura canum non segnis ab anno
I ncipiat primo, cum Ianus temporis author
P andit in occiduum bissenis mensibus æuum.
E lige tunc cursu facilem, facilem'q; recursu
S eu Lacedæmonio natam, seu rure molosso
N on humili de gente canem. sit cruribus altis,
S it rigidis, multam'q; gerat sub pectore lato:
C ostarum sub fine decenter prona carinam,
Quæ sensim rursus sicca se colligat aluo,
R enibus ampla satis ualidis, diductaq; coxas,
C ui'q; nimis molles fluitent in cursibus aures.
H uic parilem submitte marem, sic omnia magnum.
D um superant uires, dum læto flore iuuentus,
C orporis & uenis primæui sanguis abundat.

N anq; graues morbi ſubeunt, ſegniſq; ſenectus:
I nualidamq; dabunt non firmo robore prolem.
S ed diuerſa magis fœturæ conuenit ætas.
T u bis uicenis plenum iam menſibus acrem
I n uenerem permitte marem. ſit fœmina, binos
Q uæ tulerit ſoles. hæc optima cura iugandis.
S ed non ſpartanos tantum, tantumue moloſſos
P aſcendum catulos: diuiſa Britannia mittit
V eloces, noſtriq; orbis uenatibus aptos.
N ec tibi pannonicæ ſtirpis temnatur origo,
N ec quorum proles de ſanguine manat hibero.
Q uin etiam ſiccæ Libyes in finibus acres
G ignuntur catuli, quorum non ſpreueris uſum.
M ox cum ſe bina formarit lampade Phœbe,
E x quo paſſa marem genitalia uiſcera turgent,
F œcundos aperit partus matura grauedo
C ontinuo, largaq; uides ſtrepere omnia prole.
S ed quis auidus primos contemnere partus
M alueris, mox non omnes nutrire minores.
N am tibi ſi placitum populoſos paſcere fœtus:
I am macie tenues, ſucciq; uidebis inanes,
P ugnanteſq; diu quis nam prior ubera lambat
D iſtrahere inualidam laſſato uiſcere matrem.
S in uero hæc cura eſt, meliorne forte necetur,
A bdaturue domo, catuloſq; probare uoluntas,
Q ueis nondum greſſus ſtabiles, neq; lumina paſſa
L uciferum uidere iubar, quæ prodidit uſus
P ercipe, & intrepidus ſpectatis adnue dictis.
P ondere nam catuli poteris perpendere uires,
C orporibuſq; leues grauibus prænoſcere curſu.

Quin & flammato ducatur linea longe
C ircuitu, signet'q; habilem uapor igneus orbem.
I mpune in medio possis consistere circo.
H uc omnes catuli, huc indiscreta feratur
T urba. dabit mater partus examine honestos
I udicio natos seruans, trepido'q; periclo.
N am postq̃ conclusa uidet sua germina flammis,
C ontinuo saltu transcendens feruida Zonæ
V incla, rapit rictu primum, portat'q; cubili,
M ox alium, mox deinde alium. sic conscia mater
S egregat egregiam sobolem uirtutis amore.
H os igitur genitrice simul, iam uere sereno,
M olli pasce sero passim. nam lactis abundans
T empus adest, albent plenis & ouilia mulctris.
I nterdum'q; cibo cererem cum lacte ministra.
F ortibus ut succis teneras complere medullas
P ossint, & ualidas iam tunc promittere uires.
S ed postq̃ Phœbus candentem feruidus axem
C ontigerit. tardas'q; uias, cancri'q; morantis
S idus init, tunc consuetam minuisse saginam
P rofuerit, tenues'q; magis retinere cibatus.
N ec grauis articulos deprauet pondere molles.
N am cum membrorum nexus, nodos'q; relaxant,
I nfirmos'q; pedes, & crura natantia ponunt,
T unc etiam niueis armantur dentibus ora.
S ed neq; conclusos teneas, neq; uincula collo
I mpatiens circundederis, noceas'q; futuris
C ursibus imprudens. catulis nam sæpe remotis,
A ut uexare trabes, laceras aut pandere ualuas
M ens erit, & teneros torquent conatibus artus,

O btunduntúe nouos adroso robore dentes,
A ut teneros duris impingunt postibus ungues.
M ox cum iam ualidis insistere cruribus ætas
P assa quater binos uoluens ab origine menses,
I nlesis catulos spectaueris undiq; membris,
T unc rursus miscere sero cerealia dona
C onueniet, fortemq́; dari de frugibus escam.
L ibera tunc primum consuescant colla ligari,
C oncordes & ferre gradus, clausiq́; teneri.
I am cum bis denos Phœbe reparauerit ortus,
I ncipe non longo catulos producere cursu,
S ed paruæ uallis spatio, septóue nouali.
H is leporem præmitte manu, non uiribus æquis,
N ec cursus uirtute parem, sed tarda trahentem
M embra, queant iam nunc faciles ut sumere prædā.
N ec semel indulge catulis moderamine cursus,
S ed, donec ualidos etiam præuertere suescant,
E xercęto diu, uenandi munere cogens
D iscere, & emeritæ laudem uirtutis amare.
N ec non consuetæ norint hortamina uocis,
S eu cursus reuocent, iubeant seu tendere cursus.
Q uin etiam docti uictam contingere prædam,
E xanimare uelint tantum, non carpere sumptam.
S ic tibi ueloces catulos reparare memento
S emper, & in paruos iterum protendere curas.
N am tristis morbi scabies, & sordida uenis
S æpe uenit, multamq́; canes discrimine nullo
D ant stragem. Tu sollicitos impende labores,
E t sortire gregem suffecta prole quotannis.
Q uin acidos bacchi latices tritonide oliua

A dmiscere decet: catulosq́; canesq́; maritas
V nguere profuerit, tepidoq́; ostendere soli,
A uribus & tineas candenti pellere cultro.
E st etiam canibus rabies, letale periclum,
Q uod seu cœlesti corrupto sydere manat,
C um segnes radios tristi iaculatur ab æthra
P hœbus, & attonito pallens caput exerit orbe:
S eu magis ignicomi candentia terga leonis
C um quatit, hoc canibus blandis inuiscerat æstus,
E xhalat seu terra sinus, * seu noxius aer
C ausa mali, seu cum gelidus non sufficit humor,
T orrida per uenas concrescunt semina flammæ.
Q uicquid id est, imas agitat sub corde medullas,
I nq́; feros rictus nigro spumante ueneno
P rosilit, insanos cogens infigere morsus.
D isce igitur potus medicos, curamq́; salubrem.
T unc uirosa tibi sumes, multumq́; domabis
C astorea, adtritu silicis lentescere cogens.
E x ebore huc trito puluis, sectoue feratur,
A dmiscensq́; diu facies concrescere utrunq́;:
M ox lactis liquidos sensim superadde fluores,
V t non cunctantes haustus infundere cornu
I nserto possis, furiasq́; repellere tristes,
A tq́; iterum blandas canibus componere mentes.
Q uin & Thuscorum non est extrema uoluptas
S æpe canum. est forma illis licet obsita uillo,
D issimilesq́; habeant catulis uelocibus artus:
H aud tamen iniucunda dabunt tibi munera præda.
N amq́; & odorato noscunt uestigia prato,
A tq́; etiam leporum secreta cubilia monstrant.

H orum animos, moresq; simul, naresq; sagaces
M ox referam: nunc omnis adhuc narranda supellex
V enandi, cultusq; mihi dicendus equorum.
Cornipedes igitur lectos det Græcia nobis,
C appadocumq; notas referat generosa propago
* Armata & palmas nuper grex omnis auorum.
I llis ampla satis læui sunt æquora dorso,
I mmodicumq; latus, paruæq; ingentibus alui,
A rdua frons, auresq; agiles, capitiq; decoro
A ltus honos, oculiq; uago splendore micantes:
P lurima se ualidos ceruix resupinat in armos:
F umant humentes calida de nare uapores:
N ec pes officium standi tenet: ungula terram
C rebra ferit, uirtusq; artus animosa fatigat.
Q uin etiam gens ampla iacet trans ardua calpes
C ulmina, cornipedum late fœcunda proborum.
N anq; ualent longos pratis intendere cursus:
N ec minor est illis, Graio q̃ in corpore, forma.
N ecnon terribiles spirabile numen anhelæ
P rouoluunt flatus, & lumina uiuida torquent,
H innitusq; cient tremuli, frenisq; repugnant.
N ec segnes mulcent aures, nec crure quiescunt.
S it tibi præterea sonipes, Maurusia tellus
Q uem mittit, modo sit gentili sanguine firmus,
Q uemq; coloratus Mazax deserta per arua
P auit, & assiduos docuit tolerare labores.
N ec pigeat quod turpe caput, deformis & aluus
E st ollis, quodq; infrenes, quod liber uterq;,
Q uodq; iubis pronos ceruix diuerberet armos.
N am flecti facilis, lasciuaq; colla sequutus

P aret in obsequium lentæ moderamine uirgæ.
V erbera sunt præcepta fugæ, sunt uerbera freni.
Quin & promissi spatiosa per æquora campi,
C ursibus acquirunt commoto sanguine uires,
P aulatimq; auidos comites post terga relinquunt.
H aud secus effusis Nerei per cærula uentis,
C um se Threicius boreas superextulit antro,
S tridentiq; sono uastas exterruit undas,
O mnia turbato cesserunt flumina ponto:
I pse super fluctus spumanti murmure feruens,
C onspicuum pelago caput, eminet: omnis euntem
N ereidum mirata suo stupet æquore turba.
H orum tarda uenit longi fiducia cursus:
H is etiam emerito uigor est iuuenilis in æuo.
N am quæcunq; suis uirtus bene floruit annis,
N on prius est animo q̃ corpore passa ruinam.
P asce igitur sub uere nouo farragine molli
C ornipedes, uenamq; feri, ueteresq; labores
E ffluere aspecta nigri cum labe cruoris.
M ox lætæ redeunt in pectora fortia uires,
E t nitidos artus distento robore formant.
M ox sanguis uenis melior calet: ire uiarum
L onga uolunt, latumq; fuga consumere campum.
I nde ubi pubentes calamos durauerit æstas,
L actentesq; urens herbas siccauerit omnem
M ensibus humorem, culmisq; armarit aristas:
O rdea tum, paleasq; leues præbere memento.
P uluere quin etiam puras secernere fruges
C ura sit, atq; toros manibus percurrere equorum,
G audeat ut plausu sonipes, lætumq; relaxet

Corpus, & altores rapiat per uiscæra succos.
Id curent famuli, comitumq; animosa iuuentus.
Necnon & casses ijdem uenatibus aptos,
Atq; plagas, longoq; meantia retia tractu
Addiscant raris semper contexere nodis,
Et seruare modum maculis, linoq; tenaci
Linea. quin etiam magnos circundare saltus
Quæ possit, uolucresq; metu concludere prædas,
Digerat innexas non una ex alite pinnas
Namq; ursos, magnosq; sues, cæruosq; fugaces,
Et Vulpes, acresq; lupos, ceu fulgura cœli,
Terrificant, liniq; uetant trãscendere septum.
Has igitur uario semper fucare ueneno
Cura tibi, niueisq; alios miscere colores,
Alternosq; metus, subtegmina tempore longo,
Dant tibi pinnarum terrentia milia uultur.
Dat Libye magnarum auium fœcunda creatrix:
Datq; grues, cycniq; senes, & candidus anser:
Dant, quæ fluminibus, crassisq; paludibus errant,
Pellitosq; pedes stagnanti gurgite tingunt.
Hinc mage puniceas natiuo munere sumes.
Nanq; illic sine fine greges florentibus alis
Inuenies auium, suauiq; rubescere luto,
Et sparsos passim tergo uenare colores.
His ita dispositis, hiemis sub tempus aquosæ
Incipe ueloces catulos immittere pratis,
Incipe cornipedes latos agitare per agros:
Venemur dum mane nouum, dum mollia prata
Nocturnis calcata feris uestigia seruant.

M. Arelij

M. AVRELII OLYMPII NEMESIANI, POETAE CARTHAGINIENSIS ECLOGA PRIMA.

INTERLOCVTORES TIMETAS ET TITYRVS.

TIM. Dum fiscella tibi fluuiali Tityre iunco
Texitur, et raucas resonãt tua rura cicadis:
Incipe, si qđ hẽs gracili sub arũdie carmẽ
Compositum. nam te calamos inflare labello
Pan docuit: uersúq; bonus tibi fauit Apollo.
Incipe, dum salices hædi, dum gramina uaccæ
Detondent: uiridiq; gregem permittere campo
Et ros, & primi suadet clementia solis.
TIT. Hos annos, canãq; meã mihi care senectam
Tu iuuenis, carusq; deis in carmina cogis?
Viximus, & calamis uersus cantauimus olim,
Dum secura hilares ætas ludebat amores.
Nunc album caput: & ueneres tepuere sub annis.
Iam mea ruricolæ dependet fistula Fauno.
Te nunc rura sonant. nuper nam carmine uictor
Risisti calamos, & dissona flamina Mopsi
Iudice me. Mecum senior Melibœus utrunq;
Audierat, laudesq; tuas sublime ferebat.
Quem nunc emeritæ permensum tempora uitæ
Secreti pars orbis habet, mundusq; piorum.
Quare age si qua tibi Melibœi gratia uiuit,
Dicat honoratos prædulcis tibia manes.
TIM. Et parere decet iussis: & grata iubentur.

Nanq; fuit dignus senior, quem carmine Phœbus,
Pan calamis, fidibusq; Linus, modulatibus Orpheu'
Concinerent: atq; acta uiri, laudesq; sonarent.
Sed quia tu nostræ musam deposcis auenæ:
Accipe, quæ super hæc Cerasus, quã cernis ad amnẽ,
Continet, inciso seruans mea carmina libro.
TIT. Dic age. sed, nobis ne uento garrula pinus
Obstrepat: has ulmos potius, fagósue petamus.
TIM. Hic cantare libet. uirideis nam suggerit herbas
Mollis ager: latéq; tacet nemus omne quieti,
Aspice, ut ecce procul decerpant gramina tauri.
Omniparens æther, & rerum causa liquores,
Corporis & genitrix tellus, uitalis & aër,
Accipite hos calamos: atq; hæc nostro Melibœo
Mittite: si sentire datur post fata quietis.
Nam si sublimes animæ cœlestia templa,
Sydereasq; colunt sedes, mundóq; fruuntur:
Tu nostros aduerte modos: quos ipse benigno
Pectore fouisti; quos tu Melibœe probasti.
Longa tibi, cunctisq; diu spectata senectus,
Felicesq; anni, nostriq; nouissimus æui
Circulus, innocuæ clauserunt tempora uitæ.
Nec minus hinc nobis gemitus, lacrimæq; fuere,
Quàm si florenteis mors inuida pelleret annos.
Hæc tenuit tales communis causa querelas.
Heu Melibœe iaces letali frigore segnis
Lege hominum, cœlo dignus, canente senecta,
Conciliòq; deûm. Plenum tibi ponderis æqui
Pectus erat. Tu ruricolûm discernere liteis
Assueras, uarias patiens mulcendo querelas.

S ub te ruris amor, sub te reuerentia iusti
F loruit: ambiguos signauit terminus agros.
B landa tibi uultus grauitas, & mite serena
F ronte supercilium, sed pectus mitius ore.
T u calamos aptare labris, coniungere cæra
O ratus, duras docuisti fallere curas:
N ec segnem passus nobis marcere iuuentam.
S æpe dabas meritæ non uilia præmia musæ.
S æpe etiam senior, ne nos cantare pigeret,
L ætus phœbea dixisti carmen auena.
F elix o Melibœe uale. tibi frondis odoræ
M unera dat, lauros carpens ruralis Apollo.
D ant Fauni quod quisq; ualet, de uite racemos,
D e campo culmos, omniáq; ex arbore fruges.
D at grandæua Pales spumantia cymbia lacte.
M ella ferunt nymphæ. Pictas dat Flora coronas.
M anibus hic supremus honos. Dant carmina Musæ:
C armina dant Musæ. nos te modulamur auena.
S yluestris nunc te Platanus Melibœe susurrat.
T e Pinus reboat. Te quicquid carminis Echo.
R espondent syluæ. Te nostra armenta sequuntur.
N anq; prius siccis phocæ nascentur in aruis:
V estitusq; freto uiuet leo: dulcia mella
S udabunt taxi: confusis legibus anni,
M essem tristis Hyems, Aestas tractabit oliuas:
A nte dabit flores Autumnus: Ver dabit uuas:
Q uàm taceat Melibœe tuas mea fistula laudes.
TIT. Perge puer: cœptum tibi iam ne desere carmen.
N am sic dulce sonas, ut te placatus Apollo
P rouehat, & felix dominam perducat ad urbem.

N anq; hic in syluis praesens tibi fama benignum
S trauit iter, rumpens liuoris nubila plena.
S ed iam sol demittit equos de culmine mundi,
F lumineos suadens gregibus praebere liquores.

AECLOGA II.

Interlocutores Astacus & Alcon.

F Ormosam Donacen puer Astacus, et puer Alcō
Ardebant: rudibus'q; annis incensus uterq;,
I n Donaces uenerem furiata mente ruebant.
H anc, cum uicini flores in uallibus horti
C arperet, & molli gremium compleret acantho,
I nuasere simul: Veneris'q; immitis uterq;
T um primum dulci carpebant gaudia furto.
H inc amor, & pueris iam non puerilia uota.
Q ueis anni ter quinq; hyemes, & cura iuuentae.
S ed postq̃ Donacen duri clausere parentes,
E t non tam tenui filo de uoce sonarent,
S ollicitum'q; foret linguis onus, improba ceruix,
S uffusus'q; rubor crebro, uenae'q; tumentes:
T um uero ardentes flammati pectoris aestus
C arminibus, dulci'q; parant releuare querela.
A mbo aeuo, cantu'q; pares, nec dispare forma:
A mbo genis leues, intonsis crinibus ambo.
A tq; sub hac platano moesti solatia casus
A lternant: Idas calamus, & uersibus Alcon.
ID Quae colitis syluas Dryades, quae'q; antra Napeae,
E t quae marmoreo pede Naides uda secatis
L ittora, purpureos'q; alitis per gramina flores,

D icite quo prato Donacen, qua forte sub umbra
I nueniam, roseis stringentem lilia palmis?
N am mihi iam trini perierunt ordine soles,
E x quo consueto Donacen expecto sub antro.
I nterea, tanq̃ nostri solamen amoris
H oc foret, aut posset rabidos medicare furores,
N ulla meæ trinis tetigerunt gramina uaccæ
L uciferis, nulloq́; biberunt amne liquores:
S iccaq; fœtarum lambentes ubera matrum,
S tant uituli, & teneris mugitibus aëra complent.
I pse ego nec molli iunco, nec uimine lento
P erfeci calathos cogendi lactis in usus.
Q uid tibi, quæ nosti, referam? scis mille iuuencas
E sse mihi. nosti nunq̃ mea mulctra uacare?
I das ille ego sum Donace, cui sæpe dedisti
O scula, nec medios dubitasti rumpere cantus,
A tq; inter calamos errantia labra petisti.
E heu nulla meæ te tangit cura salutis.
P allidior buxo, uiolæq́; simillimus erro.
O mneis ecce cibos, & nostri pocula bacchi
H orreo: nec placido memini concedere somno.
T e sine ue misero mihi lilia nigra uidentur,
P allentesq́; rosæ, nec dulce rubens hyacinthus,
N ullos nec myrtus, nec laurus spirat odores.
A t tu si uenias: & candida lilia fient,
P urpureæq́; rosæ, tum dulce rubens hyacinthus.
T um mihi cum myrto laurus spirabit odores.
N am dum Pallas amet turgenteis sanguine baccas
D um Bacchus uiteis, deus & sata poma Priapus,
P ascua læta Pales: Idas te diliget unam.

Haec Idas calamis. tu, quae responderit Alcon,
Versu Phoebe refer: sunt aurea carmina Phoebo.
ALC. O montana Pales, o pastoralis Apollo,
Et nemorum Syluane potens, & nostra Dione,
Quae iuga celsa tenes Erícis; cui cura, iugales
Concubitus hominum totis connectere seclis:
Quid meruit cur me Donace formosa reliquit?
Munera nanq; dedi, noster quae non dedit Idas:
Vocalem longos quae ducit Aëdona cantus:
Quae, licet interdum contexto uimine clausa
Cum paruae patuere fores, ceu libera ferri
Nouit, & agrestes inter uolitare uolucres:
Scit rursus remeare domum, tectumq; subire
Viminis, & caueam totis praeponere syluis.
Praeterea tenerum leporem, geminasq; palumbes
Nuper, quae potui syluarum praemia misi.
Et post haec Donace nostros contemnis amores?
Forsitan indignum ducis, quod rusticus Alcon
Te cupiam, qui mane boues in pascua ducam:
Dij, pecorum pauere greges, formosus Apollo,
Pan doctus, Fauni uates, & pulcher Adonis.
Quin etiam fontis speculo me mane notaui,
Nondum purpureos Phoebus cum tolleret orbes,
Nec tremulum liquidis splenderet lumine in undis.
Quod uidi, nulla tegimur lanugine malas.
Pascimus & crinem. Nostro formosior Ida
Dicor: & hoc ipsum mihi tu narrare solebas,
Purpureas laudando genas, & lactea colla,
Atq; hilares oculos, & formam puberis aeui.
Nec sumus indocti calamis. Cantamus auena,

Qua diui cecinere prius: qua dulce locutus
T ityrus, e syluis dominam peruenit ad urbem.
N os quoq; te propter Donace, cantabimus urbi:
S i modo coniferas inter uiburna cupressos,
A tq; inter pinos corylum frondescere fas est.
S ic pueri Donacen toto sub sole canebant:
F rigidus e syluis donec descendere suasit
H esperus, & stabulis pastos inducere tauros.

AECLOGA III.

PAN.

n Ycthilos, atq; Mycō, nec nō & pulcher Amintas
Torrentem patula uitabant ilice solem:
C um Pan uenatu fessus recubare sub ulmo
C œperat, & somno lassatus sumere uires:
Quem super & tereti pendebat fistula ramo.
H anc pueri (tanq̄ prædam pro carmine possent
S umere: fasq; esset calamos tractare deorum)
I nuadunt furto. sed nec resonare canorum
F istula, quem fuerat: nec uult contexere carmen:
S ed pro carminibus male sibila dissona reddit.
T um Pan excussus sonitu stridentis auenæ,
I amq; uidens: Pueri, si carmina poscitis, inquit,
I pse canam. Nulli fas est inflare cicutas,
Quas ego Mænaliis cæra coniungo sub antris.
I amq; ego Bacche tuos ortus, & semina uitis
O rdine detexam. debemus carmina Baccho.
H æc fatus, cœpit calamis sic montiuagus Pan.
Te cano, qui grauidis ederata fronte corymbis

Vitea serta plicas: qui quando palmite tygres
Ducas, odorato perfusus colla capillo:
Vera Iouis proles. Iam tunc post sydera cœli
Sola Iouem Semele uidit Iouis ora professum.
Hunc pater omnipotens, uenturi prouidus æui,
Protulit, & iusto produxit tempore partus.
Vos etiam & Nysæ uiridi nutristis in antro
Hunc nymphæ, Fauniq; senes, satyriq; procaces.
Quin & Sylenus paruum ueneratus alumnum
Aut gremio fouet, aut resupinis sustinet ulnis:
Et uocat ad risum digito, motuq; quietem
Allicit: aut tremulis quassat crepitacula palmis.
Cui deus arridens, horrentes pectore setas
Vellicat: aut digitis aures astringit acutas,
Applauditue manu mutilum caput, aut leue mentū,
Et summas tenero collidit pollice nares.
Interea pueri florescit pube iuuenta:
Flauaq; maturo tumuerunt tempora cornu.
Tum primum lenes ostendit pampinus uuas.
Mirantur satyri frondes, & dona Lyæi.
Tum deus, ò Satyri maturos carpite fructus,
Dixit: & ignotos pueri calcate racemos.
Vix hæc ediderat: decerpunt uitibus uuas,
Et portant calatis: celeriq; illudere planta
Concaua saxa super properant. Vindemia feruet
Collibus in summis: crebro pede rumpitur uua:
Nudaq; purpureo sparguntur pectora musto.
Tum Satyri lasciua cohors sibi pocula quisq;
Obuia corripuit. quod sors dedit, hoc capit usus.
Cantaron hic retinet: cornu bibit alter adunco:

C oncauat ille manus, palmas'q; in pocula uertit:
P ronus at ille lacu bibit, & crepitantibus haurit
M usta labris: alius uocalia cymbia mergit:
A tq; alius latices pressis resupinus ab uuis
E xcipit at potis saliens liquor ore resultat
S pumeus, in'q; humeros, & pectora diffluit humor.
O mnia ludus habet cantus'q;, choros'q; licentes,
E t uenerem iam uina mouent: Raptantur amantes
C oncubitu satyri fugientes iungere nymphas:
I am iam'q; elapsas hic crine, hic ueste retentat.
T um primus roseo Silenus cymbia musto
P lena senex auide non æquis uiribus hausit.
E x illo uenas inflatus nectare dulci
H esterno'q; grauis semper ridetur hyacco.
Q uin etiam deus ille, deus Ioue natus ab ipso,
E t plantis uuas premit, & de uitibus hastas
I ngerit, & lynci præbet cratera bibenti.
Hæc Pan mænalia pueros in ualle docebat:
S parsas donec oues campo conducere in unum
N ox iubet, uberibus suadens siccare fluorem
L actis, et in niueas astrictum cogere glebas.

AECLOGA XI.

Interlocutores Mopsus & Lycidas.

P Opulea Lycidas, necnõ & Mopsus in umbra
Pastores, calamis, ac uersu doctus uterq;,
N ec triuiale sonans, proprios cantabat amores.
N am Mopso Meroë, Lycidæ crinitus Iolas
I gnis erat: pariliś'q; furor de dispare sexu

C ogebat trepidos totis discurrere syluis:
I nq; uicem dulces cantu dixere querelas.
H os puer, ac Meroë multum lusere furenteis:
D um modo condictas uitant in uallibus ulmos,
N unc fagos placitas fugiunt, promissaq; fallunt
A ntra, nec est animus solitos alludere fonteis.
T um tandem fessi, quos lusus ederat ignis,
S ic sua desertis nudarunt uulnera syluis,
I nq; uicem dulces cantu dixere querelas.

MOP. Immitis Meroë, rapidisq; fugacior Euris,
C ur nostros calamos, & pastoralia uitas
C armina? quem ue fugis? quae me tibi gloria uicto?
Q uid uultu mentem premis: ac spem fronte serenans,
T andem dura negas? Non possum nolle negantem.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas:

LYC. Respice me tandem puer o crudelis Iola.
N on hoc semper eris. perdunt & gramina flores:
P erdit spina rosas: nec semper lilia candent:
N ec longum tenet uua comas, nec populus umbras.
D onum forma breue est, nec se tibi commodat annis.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.

MOP. Ceruа marē sequitur, taurū formosa iuuēca:
E t uenerem sensere lupae, sensere leenae,
E t, genus aereum, uolucres, & squammea turba,
E t montes, siluaeq;: suos habet arbor amores:
T u tamen una fugis: miserum tu perdis amantem.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.

LYC. Omnia tēpus alit, tēpus rapit. usus in arcto est.
V er erat: & uitulos uidi sub matribus istos,
Q ui nunc pro niuea coiere in cornua uacca.

E t tibi iam tumidæ nares, iam fortia colla:
I am tibi bis denis numerantur messibus anni.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.
MOP. Huc Meroe formosa ueni. uocat æstus i umbrã.
I am pecudes subiere nemus. non ulla canoro
G utture cantat auis: torto non squammea tractu
S ignat humũ serpẽs: solus cano. me sonat omnis
S ylua: nec æstiuis cantu concedo cicadis.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.
LYC. Tu quoq; sæue puer niueum ne perde colorem
S ole sub hoc: solet hic lucentes urere malas.
H ic age pampinea mecum requiesce sub umbra.
H ic tibi lene fluens fons murmurat. hic & ab ulmis
P urpureæ fœtis dependent uitibus uuæ.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.
MOP. Qui tulerit Meroes fastidia longa superbæ:
S ithonias feret ille niues, libycosq; calores:
N erines potabit aquas: taxiq; nocentis
N on metuet succos: Sardorum gramina uincet:
E t sua marmaricos coget iuga ferre leones.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.
LYC. Quisquis amat pueros, ferro præcordia duret:
N il properet, discatq; diu patienter amare,
P rudentesq; animos teneris non spernat in annis.
P erferat & fastus. sic olim gaudia sumet:
S i modo sollicitos aliquis deus audit amantes.
C antet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.
MOP. Quid prodest, quòd me pagani mater Amintæ
T er uittis, ter fronde sacra, ter thure uaporo
L ustrauit, cineresq; auersa effudit in amnem,

Incendens uiuo crepitantes sulfure lauros
Cum sic in Meroen totis miser ignibus arsi.
Cantet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.
LYC. *Hæc eadem, nobis quæ uersicoloria fila*
Et mille ignotas Mychale circuntulit artes,
Cantauit, quod Luna timet, quo rumpitur anguis;
Quo currunt scopuli: migrant sata: uellitur arbos.
Plus tamen ecce meus, plus est formosus Iolas.
Cantet, amat quod quisq;: leuant & carmina curas.

DE AVRELIO OLYMPIO NEMESIANO EX PETRO CRINITO.

Aurelius Olympius Nemesianus Afer genere, patria Carthaginensis fuit. quod antiquiores codices testantur. per ea tempora in urbe floruit, quibus Cæsar Numerianus & Dioclitianus imperarunt. quantum præstiterit in condendis poematis, relatum est à Flauio Vopisco: qui hunc ipsum Nemesianum nobilissimum fuisse poetã refert, omnibus'q; colonijs atque urbibus magnopere illustratum. Calphurnius Siculus (de quo supra scripsimus) arctissima beneuolentia prosecutus est Nemesianum: ei'q; dicauit suum carmen bucolicum, ueluti monumentum propriæ diligentiæ, atque optimæ uoluntatis. Leguntur adhuc eiusdem Nemesiani eclogæ: quibus manifesto apparet, eum merito cõmendari inter præcipuos atquæ optimos poetas sui temporis. quo circa uerisimile est, à Numeriano Imp. in maximo pretio habitum: qui & eloquentia, & ab-

ſoluendis poematis excelluit. Idem Nemeſianus alia plura compoſuit. nã κυνηγετικὰ, ναυτικὰ, & ἁλιευτικὰ ſcripſit. Ioannes Boccacius, uir, ut illa tempora tulerunt, haud omnino indoctus, citat Nemeſiani poetæ uerſiculos. Hæc ſunt, quæ legimus apud ueteres authores de Nemeſiano.

De eodẽ Flauius Vopiſcus Syracuſius meminit: qui de Numeriano loquens, Verſu autem, inquit, talis fuiſſe prædicatur, ut omnes poetas ſui temporis uicerit. Nam & cum Olympio Nemeſiano contendit, qui ἁλιευτικὰ, κυνηγετικὰ, & ναυτικὰ ſcripſit, quiq; omnibus colonijs illuſtratus emicuit: & Aurelium Apollinarem iamborum ſcriptorem, qui patris eius geſta in literas retulit; ijſdem, quæ recitauerat, editis, ueluti radio Solis obtexit.

Floruit Carini temporibus: ut ex ipſius carminibus eſt colligere.

De T. Calphurnio.

T. Calphur. ſiculus, ut inſcriptiones ueterum codicũ probant: inter bucolici carminis poëtas refertur. huic poſt Maronẽ facile primas in eo genere tribuas. Dioclitiano Cæſare, & Conſtantijs principibus floruit. id quod ex Flauij Vopiſci cõmẽtarijs apparet. quo authore Calph. ad Nemeſianũ ſuum opus miſerit. Ridendi ſunt qui in Auguſti principis ætatẽ hũc referũt: quaſi nõ Numerianũ Carini F. ſed Auguſtum illis uerſibus ſignificarit.

Aurea ſecura cum pace renaſcitur ætas:

& quæ ſub Ornitæ ſequuntur perſona.

T. CALPHVRNII SICVLI BVCOLICVM CARMEN AD NEMESIANVM CARTHAGINIENSEM.

AECLOGA PRIMA.

INTERLOCVTORES ORNITVS ET CORIDON.

OR. Ondum solis equos decliuis mitigat æstas:
n Quãuis et madidis incubãt præla racemis,
Et spument rauco feruẽtia musta susurro.
CO. Cernis ut ecce pater quas tradidit Ornite uaccæ
M olle sub hirsuta latus explicuere genesta?
N os quoq; uicinis cur non succedimus umbris?
T orrida cur solo defendimus ora galero?
OR. Hoc potius frater Corydon nemus, ista petamus
A ntra patris Fauni: graciles ubi pinea densat
S ylua comas, rapidoq; caput leuat obuia Soli:
B ullantes ubi fagus aquas radice sub ipsa
P rotegit, & ramis errantibus implicat umbras.
CO. Quo me cunq; uocas, sequor Ornite. nã mea Leuce
D um negat amplexus nocturnaq; gaudia nobis,
P eruia corrigeri fecit sacraria Fauni.
OR. Prome igitur calamos, et si qua recõdita seruas.
N ec tibi defuerit mea fistula: quam mihi nuper
M atura docilis compegit harundine Lygdon.
E t iam captatæ pariter successimus umbræ.
S ed quænam sacra descripta est pagina fago?
Quam modo nescio quis properãti falce notauit.
CO. Aspicis ut uirides etiam nunc littera rimas

S eruet?& arenti nondum se laxet hiatu?
O rnite fer propius tua lumina.tu potes alto
C ortice descriptos citius percurrere uersus.
N am tibi longa satis pater internodia largus,
P rocerumq; dedit mater non inuida corpus.
OR. Non pastor,non hoc triuiali more uiator,
S ed deus ipse canit.nihil armentale resultat.
N on montana sacros distinguunt iubila uersus.
CO. Mira refers.sed rumpe moras,oculoq; sequaci
Q uamprimum nobis diuinum perlege carmen
OR. Qui iuga qui syluas tueor satus æthere Faunus
H æc populis uentura cano.iuuat arbore sacra,
L æta patefactis incidere carmina fagis.
V os o præcipue nemorum gaudete coloni.
V os populi gaudete mei.licet omne uagetur
S ecuro custode pecus,nocturnaq; pastor
C laudere fraxinea nolit præsepia crate:
N on tamen insidias prædator ouilibus ullas
A fferet,aut laxis abiget iumenta capistris:
A urea secura cum pace renascitur ætas:
E t redit ad terras tandem squallore situq;
A lma Themis posito:iuuenemq; beata sequuntur
S ecula:maternus causam qui lusit iulis.
D um populos deus ipse reget:dabit impia iunctas
P ost tergum Bellona manus,spoliataq; telis
I n sua uesanos torquebit uiscera morsus:
E t,modo quæ toto ciuilia.distulit orbe,
S ecum bella geret.nullos iam Roma Philippos
D eflebit,nullos ducat captiua triumphos.
O mnia tartareo subigentur carcere bella;
I mmergentq; caput tenebris,lucemq; timebunt.

Candida pax aderit, nec solum candida uultu,
Qualis sæpe fuit, quæ libera marte profuso
Quæ domito procul hoste; tamen grassantibus armis
Publica diffudit tacito discordia ferro.
Omne procul uitium simulatæ cedere pacis
Iussit: & insanos clementia condidit enses.
Nulla catenati feralis pompa senatus
Carnificum lassabit opus: nec carcere pleno
Infelix raros numerabit curia patres.
Plena quies aderit. quæ stricti nescia ferri
Altera Saturni reuocet latialia regna,
Altera regna Numæ. qui primus ouantia cæde
Agmina romuleis & adhuc ardentia castris
Pacis opus docuit, iussit'q; silentibus armis
Inter sacra tubas, non inter bella sonare.
Iam nec adumbrati faciem mercatus honoris,
Nec uacuos tacitus fasces & inane tribunal
Accipiet consul: sed legibus omne reductis
Ius aderit, morem'q; fori uultum'q; priorem
Reddet: & afflictum melior deus auferet æuum.
Exultet quæcunq; nothum gens ima iacentem,
Erectum'q; colit boream, quæcunq; uel ortu
Vel patet occasu, medio'ue sub æthere feruit.
Cernitis ut puro nox iam uigesima cœlo
Fulgeat? ut placidum radianti luce cometem
Proferat? ut liquidum nutet sine uulnere sydus?
Nunquid utrunq; polum sicut solet igne cruento
Spargit? & ardenti scintillat sanguine lampas?
At quondam non talis erat, cum Cæsare rapto
Indixit miseris fatalia ciuibus arma:

Scilicet

S cilicet ipse deus Romanæ pondera molis
F ortibus excipiet sic inconcussa lacertis,
V t neq; translati sonitu fragor intonet orbis,
N ec prius ex meritis defunctos Roma penates
C enseat, occasus nisi cum respexerit ortus.
CO. Ornite, iãdudum uelut ipso numine plenus
M e quatit, & mixtus subit inter gaudia terror:
S ed bona fœcundi ueneremur numina Fauni.
OR. Carmina quæ nobis deus obtulit ipse canenda
D icamus, teretiq; sonum modulemur auena.
F orsitan augustas feret hæc Melibœus ad aures.

AECLOGA II.

INTERLOCVTORES

ASTHACVS ET IDAS.

i Ntactam Crocalen puer Asthacus et puer Idas,
Idas lanigeri dominus gregis, Asthacus horti,
D ilexere diu. formosus uterq;, sed impar
V oce sonans. terras, hi, cum grauis ureret æstas,
A d gelidos fontes, & easdem forte sub ulmos
C onueniunt: dulciq; simul contendere cantu,
P ignoribusq; parant. Placet, hic ut uellera septem,
I lle sui uictus ne messem uendiæt horti.
E t magnum certamen erat sub iudice Thyrsi.
A ffuit omne genus pecudum, genus omne ferarum,
E t quæcunq; uagis alitum ferit aera pennis.
C onuenit umbrosa quicunq; sub ilice lentus
P ascit oues, Faunusq; pater, Satyriq; bicornes.

A ffuerunt sicco Dryades pede, Naiades udo,
E t tenuere suos properantia flumina cursus.
D esistunt tremulis incurrere frondibus euri:
A ltaq; per totos fecere silentia montes.
O mnia cessabant: neglectaq; pascua tauri
C alcabant: illis etiam certantibus ausa est
D ædala nectareos apis intermittere flores.
I amq; sub umbrosa medius consederat ulmo
T hyrsis, & O pueri me iudice pignora, dixit,
I rrita sint, moneo: satis hoc mercedis habeto,
S i laudem uictor, si fert opprobria uictus.
E t nunc, alternos magis ut distinguere cantus
P ossitis: ter quisq; manus iactate micantes.
N ec mora: discreuit digitus: prior incipit Idas.
ID. Me Syluanus amat: dociles mihi donat auenas,
E t mea frondenti circundat tempora teda.
I lle etiam paruo hoc dixit mihi non leue carmen:
I am leuis obliqua crescit tibi fistula canna.
AS. Et mihi Flora comas parienti gramine spargit:
Et matura mihi Pomona sub arbore ludit.
A ccipe, dixerunt nymphæ, puer: accipe fontem.
N am potes irriguis mutare canalibus hortos.
ID. Me docet ipsa Pales cultum gregis: ut niger albæ
T erga maritus ouis nascenti mutet in agna:
Q uæ neq; diuersi speciem seruare parentis
P ossit, & ambiguo testetur utrunq; colore.
AS. Non minus arte mea mutabilis induit arbos
I gnotas frondes, & non gentilia poma.
A rs mea nunc malo pira temperat, & modo cogit

I nsita præcoquibus subrepere persica prunis.
ID. Me teneras salices iuuat, aut oleastra putare,
E t gregibus portare, nouas ut carpere frondes
C ondiscant, primoq; recidere gramina morsu:
N e depulsa uagos quærat fœtura parentes.
AS. Et mihi cum fuluis radicibus arida tellus
P anditur: irriguo perfunditur area fonte,
E t saciatur aqua, succos ne forte priores
L anguida mutata quærant plantaria terra.
ID. O` si quis Crocalen Deus afferat: hunc ego terris,
H unc ego syderibus solum regnare fatebor.
D icam nanq; nemus: dicamq; sub arbore numen
H oc erit. Ite procul: sacer est locus: ite prophani.
AS. V rimur in Crocalen si quis mea uota deorum
A udiat: huic similis, uirides qua gemmeus undas
F ons agit & tremulo percurrit lilia riuo,
I nter pampineas ponetur faginus ulmos.
ID. Ne contemne casas, & pastoralia tecta.
R usticus est (fateor) sed non est barbarus Idas.
S æpe uaporato mihi cæspite palpitat agnus:
S æpe cadit festis deucta palilibus agna.
AS. Nos quoq; pomiferi laribus consueuimus horti
M ittere primitias, & figere liba priapo
R orantes fagos damus & liquentia mella:
N ec fore grata minus q̃ si caper imbuat aras.
ID. Mille sub uberibus balantes pascimus agnas:
T otq; tarentinæ præstant mihi uellera matres:
P er totum niueus premitur mihi caseus annum.
S i uenies Crocale, totus mihi seruiet annus.
AS. Qui numerare uelit, q̃ multa sub arbore nostra

P oma legam: citius tenues numerabit aristas.
S emper olus metimus: nec bruma, nec impedit æstas.
S i uenies Crocale, totus tibi seruiet hortus.
ID. Q uãuis siccus ager languentes excoquat herbas:
S umo tamen calatos nutanti lacte coactos.
V ellera tunc dabimus, cumprimum tempus apricum
S urget, & à tepidis fiet tonsura Calendis.
AS. Et nos quos etiam prætorrida munerat æstas
M ille renitenti dabimus tibi cortice chias,
C astaneasq; nuces totidem. cum sole nouembri
M aturis nucibus uirides rumpentur echini
ID. Nũ precor informis uideor tibi? nũ grauis an num?
D ecipiorq; miser, quotiens mollissima tango
O ra manu? primiq; sequor uestigia floris
N escius? & gracili digitos lanugine fallo?
AS. Fontibus in liquidis quotiens me conspicor esse,
A dmiror totiens. etenim sic flore iuuentæ
I nduimus uultus, ut in arbore sæpe notaui
C æerea sub tenui lucere cydonia lana.
ID. Carmina poscit amor: nec fistula cedit amori:
S ed fugit ecce dies: reuocatq; crepuscula uesper.
H inc tu Daphni greges, illinc agat Alphesibæus
AS. Iam resonant frondes: iam cantibus obstrepit arbos.
I procul ò Dorida, primumq; reclude canalem:
E t sine, iandudum sitientes irriget hortos.
V ix ea finierant: senior cum talia Thyrsis.
E ste pares, & ob hoc concordes uiuite. nam uos
E t decor & cantus & amor sociauit, & ætas.

AECLOGA III.

INTERLOCVTORES
IOLAS ET LYCIDAS.

IO. *n Vnquid in hac Lycida uidiſti forte iuuencam*
Valle meam? ſolet illa tuis occurrere tauris.
Et iam pene duas, dum quæritur, eximit horas:
Nec tamen apparet. duris ego perdita ruſcis
Iam dudum & nullis dubitaui crura rubetis
Scindere: nec quicq̃ poſt tantum ſanguinis egi.
LY. *Non ſatis attendi (neq; enim uacat) uror Iola:*
Vror, & immodice. Lycidam ingrata reliquit
Phyllis, amat'q; nouum poſt tot mea munera Mopſum.
IO. *Mobilior uentis o fœmina. ſic tua Phyllis?*
Quæ ſibi (nam memini) ſiquando ſolus abeſſes,
Mella etiam ſine te iurabat amara uideri?
LY. *Altius iſta querar, ſiquando uacabis Iola.*
Has pete nunc ſalices, & læuas flecte ſub ulmos.
Nam cum prata calent, illic requieſcere noſter
Taurus amat, gelida'q; iacet ſpaciatus in umbra,
Et matutinas reuocat palearibus herbas.
IO. *Non equidem Lycida quamuis contemptus abibo.*
Tityre quas dixit ſalices pete ſolus, & illinc,
Si tamen inuenies, deprenſam uerbere multo
Huc age. Sed fractum referas haſtile memento.
Nunc age dic Lycida, quæ uos tam magna tulere
Iurgia? quis ueſtro deus interuenit amori?
LY. *Phyllide contentus (tu ſolus teſtis Iola es)*
Calyricen ſpreui, quamuis cum dote rogaret.

En sibi cum Mopso calamos intexere cæra
Incipit:& puero comitata sub ilice cantat.
Hoc ego cum uidi(fateor)sic intimus arsi
Vt nihil ulterius tulerim.nam protinus ambas
Deduxi tunicas,& pectora nuda rescidi.
Alcipen irata petit,dixitq;,Relicto
Improbe te Lycida Mopsum tua Phyllis amabit.
Nunc penes Alcipen manet.ac ne forte uagetur
Ah uereor.Nec tam nobis ego Phyllida reddi
Exopto,q̃ quòd Mopso iurgetur hanelo.
IO. A te cœperunt tua iurgia.tu prior illi
Victas tende manus.decet indulgere puellæ,
Vel cum prima nocent.si quid mandare iuuabit,
Sedulus iratæ contingam nuntius aures.
LY. Iandudũ meditor,quo Phyllida carmine placẽ.
Forsitan audito poterit mitescere cantu.
Et solet illa meas ad sydera ferre camœnas.
IO. Dic age.nam cerasi tua cortice uerba notabo:
Et decisa feram rutilanti carmina libro.
LY. Has tibi Phylli preces iam pallidus,hos tibi cantus
Dat Lycidas,quos nocte miser modulatur acerba,
Dum flet,& excusso dispergit lumina somno.
Non sic destructa macrescit turdus oliua,
Non lepus,extremas legulus cum sustulit uuas:
Vt Lycidas domina sine Phyllide turbidus erro.
Te sine ue misero mihi lilia nigra uidentur,
Nec sapiunt fontes,& acescunt uina bibenti.
At si tu uenias,iam candida lilia fient,
Et sapient fontes,& dulcia uina bibentur.
Ille ego sum Lycidas,quo tu cantante solebas

Dicere felicem: cui dulcia sæpe dedisti
Oscula: nec medios dubitasti rumpere cantus:
Atq; inter calamos errantia labra petisti,
Ah dolor: & post hoc placuit tibi torrida Mopsi
Vox, & carmen inops, & acerbæ stridor auenæ.
Quem sequeris? quem Phylli fugis? formosior illo
Dicor: & hoc ipsum mihi tu narrare solebas.
Sum quoq; diuitior. certauerit ille tot hædos
Pascere, quot nostri numerantur uespere tauri?
Quid tibi, (quæ nosti) referam? scis optima Phylli,
Quam numerosa meis siccetur bucula mulctris,
Et q̃ multa suos suspendat ad ubera natos.
Sed mihi nec gracili sine te fiscella salicto
Texitur: & nulla tremuere coagula lactis.
Quòd si dura times etiamnunc uerbera Phylli,
Tradimus ecce manus. licet illæ uimine torto
Salicet & lenta post tergum uite domentur,
Vt mala nocturni religauit brachia Mopsi
Tityrus: & medio furem suspendit ouili.
Accipe. ne dubita. meruit manus utraq; pœnas.
His tamen his inq̃ manibus tibi sæpe palumbes,
Sæpe etiam leporem decepta matre pauentem
Misimus in gremio per me tibi lilia prima
Contigerant, primæq; rosæ. uixdum bene florem
Degustabat apis, tu cingebare coronis.
Aurea sed forsan mendax tibi munera iactat,
Qui metere occidua ferales nocte lupinos
Dicitur, & cocto pinsare legumine panem.
Qui sibi tum felix, tum fortunatus habetur,
Vilia cum subigit manualibus ordea saxis.

Quod si turpis amor precibus (quod abominor) istis
Obstiterit, laqueum miseri nectimus ab illa
Ilice, quae primum nostros uiolauit amores.
Hi tamen ante mala figentur in arbore uersus.
Credere pastores leuibus nolite puellis.
Phyllida Mopsus amat. Lycidas habet ultima rerū.
Nunc age, si quicq̄ miseris succurris, Iola
Perfer, & exora modulato Phyllida cantu.
Ipse procul stabo uel acuta carice tectus,
Vel propius latitans uicina sepe sub ara.
Ibimus: & ueniet, nisi me praesagia fallunt.
Nam bonus a dextro fecit mihi Tityrus omen:
Qui redit inuenta non irritus ecce iuuenca.

AECLOGA IIII.

INTERLOCVTORES

MELIBOEVS, CORIDON, ET AMYNTAS.

ME. *Quid tacitus Corydon, uultuq; subinde minaci,*
Quid'ue sub hac platano, q̄ garrulus astrepit hūor,
Infesta statiōe sedes? iuuat humida forsan
Ripa? leuatq; diem uicini spiritus amnis?
CO. *Carmina iandudum non quae nemorale resultēt*
Voluimus o Meliboee, sed haec, quibus aurea possint
Secula cantari, quibus & deus ipse canatur,
Qui populos urbemq; regit pacemq; togatam.
ME. *Dulce quidem resonas: nec te diuersus Apollo*
Despicit o iuuenis: sed magnae munera Romae
Non ita cantari debent, ut ouile Menalcae.

CO. Quicquid ineſt, ſylueſtre licet uideatur acutis
Auribus, & noſtro tantum memorabile pago:
Dum mea ruſticitas ſi non ualet arte polita
Carminis: at certe ualeat pietate probari.
Rupe ſub hac eadem quã proxima pinus obumbrat
Hæc eadem nobis frater meditatus Amyntas.
Quem uicina meis natalibus admouet ætas.
ME. Iam puerum calamos & odoræ uincula ceræ
Iungere nunc cohibes, leuibus quem ſæpe cicutis
Ludere conantem uetuiſti fronte paterna?
Dicentem Corydon te non ſemel iſta notaui:
Frange puer calamos, & inanes deſere muſas,
Et potius glandes rubicundaq; collige corna.
Duc ad mulctra greges, & lac uenale per urbem
Non tacitus porta: quid enim tibi fiſtula reddet,
Quo tutere famem? certe mea carmina nemo
Præter ab his ſcopulis uentoſa remurmurat echo.
CO. Hæc ego, confiteor, dixi Melibœe: ſed olim
Non eadem nobis ſunt tempora, non deus idem:
Spes magis arridet. certe, ne fraga rubosq;
Colligerem, uiridiq; famem ſolarer hibiſco,
Tu facis: & tua nos alit indulgentia farre.
Tu noſtras miſeratus opes, docilemq; iuuentam,
Hiberna prohibes ieiunia ſoluere fago.
Ecce nihil querulum per te Melibœe ſonamus:
Per te ſecura ſaturi recubamus in umbra,
Et fruimur ſyluis Amaryllidis, ultima nuper
Littora terrarum, niſi tu Melibœe fuiſſes,
Vltima uiſuri, trucibusq; obnoxia Mauris
Paſcua Geryonis: liquidis ubi curſibus ingens

D icitur occiduas impellere Betys harenas.
S cilicet extremo nunc uilis in orbe iacerem,
A h dolor: & pecudes inter conductus hiberas,
I rrita septena modularer sibila canna:
N ec quisq̃ nostras inter dumeta camœnas
R espiceret: non ipse daret mihi forsitan aurem
I pse deus uacuam, longéq; sonantia uota
S cilicet extremo non exaudiret in orbe.
S ed nisi forte tuas melior sonus aduocet aures,
E t nostris aliena magis tibi carmina rident:
V is aliena tua subigat uir pagina lima?
N am tibi non solum uenturos noscere nimbos,
A gricolis qualém'q; ferat sol aureus ortum,
A ttribuere dei: sed dulcia carmina sæpe
C oncinis. et modo te baccheis musa corymbis
M unerat, & lauro modo pulcher obumbrat Apollo.
Q uòd si tu faueas trepido mihi, forsitan illos
E xperiar calamos, here quos mihi doctus Iolas
D onauit: dixit'q;, Truces hæc fistula tauros
C onciliat, nostró'q; sonat dulcissima Fauno.
T ityrus hanc habuit, cecinit qui primus in istis
M ontibus hyblea modulabile carmen auena.
ME. Magna petis Corydon, si Tityrus esse laboras.
I lle fuit uates sacer, & qui posset auena
P ersonuisse chelim. blande cui sæpe canenti
A llusere feræ: cui substitit aduena quercus:
Q uem modo cantantem rutilo spargebat acantho
N ais, & impliciatos comebat pectine crines
CO. Est (fateor) Melibœe deus: sed si mihi Phœbus
F orsitan abnuerit: tu tantum commodus audi.

S cimus enim quia te non aspernetur Apollo.
I ncipe.nam faueo.Sed prospice ne tibi forte
T innula tum fragili respiret fistula buxo.
ME. Quae resonare solet si quando laudat Alexis
H oc potius calamos magis hoc sectare canales
P er me qui dignas cecinerunt consule syluas.
I ncipe:nec dubita.Venit en & frater Amyntas.
C antibus iste tuis alterno succinit ore.
D icite:nec mora sit:uicibus'q; reducite carmen:
T u'q; prior Corydon,tu proximus ibis Amyntas.
CO. Ab Ioue principium,siquis canit aethera,sumat,
S iquis Athlantiaci molitur pondus olympi.
A t qui nunc nostras praesenti numine terras,
P erpetuam'q; regit iuuenili robore pacem,
L aetus & augusto felix arrideat ore.
AM. Te quoq; facundo comitatus Apolline Caesar
R espiciat,montes neu dedignetur adire,
Quos & Phoebus amat,quos Iuppiter ipse tuetur:
I n quibus augustos uisuris saepe triumphos
L aurus fructificat,uicinaq; nascitur arbos.
CO. Ipse polos etiam quo temperat igne gelu'q;
I uppiter ipse parens quo tu iam proximus ipse
C aesar abis:posito paulisper flumine saepe
C ressia rura petit:uiridi'q; recliuus in antro,
C armina dicteis audit coretica syluis.
AM. Aspicis,ut uirides audito Caesare syluae
C onticeant?memini quamuis urgente procella
S ic nemus immotis subito requiescere ramis.
E t dixi:Deus hinc certe Deus expulit euros:
N ec mora,pharsaliae sonuerunt sibila cannae.

CO. Aspicis, ut teneros subitus uigor excitet agnos?
V t'q; super fuso magis ubera lacte grauentur?
E t nuper tonsis exudent uellera fœtis?
H oc ego iam (memini) semel hac in ualle notaui.
E t uenisse Palem, pecoris dixisse magistros.
AM. Scilicet omnis eum tellus, gens omnis adorat:
D iligitur'q; deis, quem sic taciturna uerentur
A rbuta, cuius iners audito nomine tellus
I ncaluit, florem'q; dedit: cui sylua uocato
D ensat odore comas: stupefacta regerminat arbos.
CO. Illius ut primum senserunt numina terræ:
C œpit & uberior, sucis fallentibus olim,
L uxuriare seges, tandem'q; legumina plenis
V ix resonant siliquis: nec præfocata malignum
M essis habet lolium, nec inertibus albet auenis.
AM. Iam neq; damnatos metuit iactare ligones
F ossor, & inuento, si sors dedit, utitur auro.
N ec timet, ut nuper, dum iugera uerset arator,
N e sonet offenso contraria uomere massa:
I am'q; palam presso magis ac magis instat aratro.
I lle dat, ut primas cereri dare cultor aristas
P ossit, & intacto bromium perfundere uino:
V t nudus ruptas saliat calcator in uuas:
V t quoq; turba bono plaudat saginata magistro,
Q ui facit egregios ad peruia compita ludos.
I lle meis pacem dat montibus. ecce per illum
S eu cantare iuuat, seu ter pede læta ferire
C armina: nonnullas licet & cantare choreas.
E t cantus uiridante licet mihi condere libro.
T urbida nec calamos exurdant classica nostros.

N umine Cæsareo securior ipse lyæo.
CO. Pan recolit syluas: & amena Faunus in umbra
S ecurus recubat: placidóq; in fonte lauatur
N ais: & humanum non calcatura cruorem
P er iuga siccato uelox pede currit Oreas.
AM. Dij, precor, hūc iuuenem, quē uos (nisi fallor) ab ipso
A ethere misistis, post longa reducite uitæ
T empora, uel potius mortale resoluite pensum:
E t date perpetuo cœlestia fila metallo.
S it deus, & nolit pensare palatia cœlo.
CO. Tu quoq; mutata seu Iuppiter ipse figura
C æsar ades, seu quis superûm sub imagine falsa
*Mortaliq; lates: & enim hunc deprecor orbem,
H os precor æternos populos rege: sit tibi cœli
V ilis amor: cœptamq; pater ne desere terram.
ME. Rustica credebam nemorales carmina uobis
C oncessisse deos, & obesis auribus apta.
V erum quæ imparibus modo concinuistis auenis,
T am liquidum tam dulce canunt, ut non ego malim,
Q uod peligna solent examina, lambere nectar.
CO. O mihi quàm tenero decurrunt carmina uersu.
T um Melibœe sonent: si quando in montibus istis
D icar habere larem: siquando nostra uidere
P ascua contigerit. uellit nam sæpius aurem
I nuida paupertas, et dixit uilia rura.
A t tu, siqua modo non aspernanda putabis,
F er Melibœe deo mea carmina. nam tibi fas est
S acra palatini penetralia uisere Phœbi.
T um mihi talis eris, qualis qui dulce sonantem
T ityron é syluis dominam deduxit in urbem,

O stenditq; deos & spreto dixit ouili
T ityre rura prius. sed post cantabimus arma:
R espiciat nostros utinam fortuna labores.
AM. Pulchrior & meritæ faueat deus ipse iuuentæ.
N os tamen interea tenerum mactabimus hœdum,
E t pariter subitæ peragemus fercula cœnæ.
ME. Nunc ad flumen oues deducite. iam fremit æstas:
I am sol contractas pedibus magis admouet umbras.

AECLOGA V.

MYCON PATER, ET CANTHVS FILIVS. DIDASCALICA.

F Orte Mycon senior, Căthusq; Myconis alŭnus
Torrentem patula uitabant arbore solem.
T um iuueni senior præcepta daturus alumno,
T alia uerba refert tremulis titubantia labris.
MY. Q uas errare uides inter dumeta capellas,
C anaq; lasciuo concidere gramina morsu
C anthe puer, quos ecce greges à monte remotos
C ernis in aprico decerpere gramina campo:
H os tibi do senior iuueni pater: ipse tuendos
A ccipe: iam certe potes insudare labori:
I am pro me gnauam potes exercere iuuentam.
A spicis ut nobis iampridem mille querelas
A fferat, & baculum premat inclinata senectus?
S ed qua lege regas & amantes lustra capellas,
E t melius pratis errantes mollibus agnas,
P ercipe. Vere nouo, cum iam tinnire uolucres
I ncipient, nidosq; reuersa lutabit hirundo:

Protinus hiberno pecus omne mouebis ouili.
T unc etenim toto uernanti gramine sylua
P ullat, & æstiuas reparabilis inchoat umbras.
T um florent syluæ: uiridisq; renascitur annus.
T um uenus, & calidi scintillat feruor amoris:
L asciuumq; pecus salientes accipit hircos.
S ed non ante greges in pascua mittito clausos,
Q uàm fuerit placata Pales. Tu cæspite uiuo
P one focum: geniumq; loci Faunumq; Laremq;
S also farre uoca. tepidos tunc hostia cultros
I mbuat: atq; etiam, dum uiuit, ouilia lustra.
N ec mora: tunc campos ouibus, dumeta capellis
O rto sole dabis, simul hunc accedere montem
C œperit et primæ spatium tepefecerit horæ:
A t si forte uaces dum matutina relaxat
F rigora sol, tumidis spument tibi mulctra papillis.
I mplebis quod messe fluat. Rursusq; prementur
M ane quod occiduæ mulsura redegerit horæ
P arce tamen fœtis: neu sint compendia tanti,
D estruat ut niueos uenalis caseus agnos.
N am tibi præcipuo fœtura colatur amore.
T e quoq; non pudeat, cum serus ouilia uises,
S i qua iacebit ouis partu resoluta recenti,
H anc humeris portare tuis, natoq; parenti
F erre sinu tremulos & nondum stare paratos.
N ec tu longinquas procul à præsepibus herbas,
N ec nimis admotæ sectabere pabula syluæ,
D um peragit uernum Iouis inconstantia tempus.
(Veris enim dubitanda fides) modo fronte serena
B landius arrisit: modo cum caligine nimbos

Intulit, & miseras torrentibus abstulit agnas.
At cum longa dies sitientes afferet æstus,
Nec fuerit uariante deo mutabile cælum:
Iàm syluis cómitte greges: iam longius herbas
Quære: sed ante diem pecus exeat. humida dulces
Efficit aura cibos, quotiens fugientibus euris
Frigida nocturno tanguntur pascua rore,
Et matutinæ lucent in gramine guttæ.
Vt simul argutæ nemus increpuere cicadæ:
Ad fontem cópelle greges: nec protinus herbas,
Vel campos permitte sequi. sine, protegat illos
Interea ueteres quæ porrigit esculus umbras.
Verum ubi decliui iam nona tepescere sole
Incipiet, seræq; uidebitur hora merendæ:
Rursus pasce greges, & opacos desere lucos.
Nec prius æstiuo pecus includatur ouili,
Quàm leuibus nidis somnos captare uolucris
Cogitet, & tremuli tremebunda coagula lactis.
Succida iam tereti constringere uellera iunco
Cum iam tempus erit, maternas demere lanas,
Hircorũq; iubas & olentes cædere barbas,
Ante tamen secerne pecus: gregibusq; notatis,
Consimiles include comas: ne longa minutis,
Mollia ne duris coeant, ne candida fuscis.
Sed tibi cum uacuas posito uelamine costas
Denudabit ouis, circunspice: ne sit acuta
Forfice læsa cutis: tacitum ne pustula uirus
Texerit occulto sub uulnere. quæ nisi ferro
Rumpitur, in miserum fragili rubigine corpus
Corrodet sanies, & putrida contrahet ossa.

Prouidus

P rouidus (hoc moneo) uiuentia sulfura tecum,
E t scyllæ caput, atq; intacta bitumina porta,
V lceribus laturus opem. nec brutia desit
D ura tibi liquido picis ungere terga memento.
S i sint rasa, linas uiui quoq; pondera melle
A rgenti coquito, lentum'q; bitumen aheno,
I mpressurus oui tua nomina. nam tibi lites
A fferet ingentes lectus possessor in aruo.
T unc etiam, dum siccus ager, dum feruida tellus,
D um rimosa palus & multo torrida limo
A estuat, & fragiles nimius sol puluerat herbas:
L urida conueniet succendere galbana septis,
E t tua ceruino lustrare mapalia fumo.
O bfuit iste malis odor anguibus. ipse uidebis
S erpentum cecidisse minas. non stringere dentes
V lla potest uncos: sed inani debilis ore
M arcet, & obtuso iacet exarmata ueneno.
T unc age uicinæ circunspice tempora brumæ
Q ua ratione geras. aperit cum uinea sepes,
E t portat lectas securus uinitor uuas:
I ncipe falce nemus, uiuas'q; recidere frondes.
T unc opus est teneras summatim stringere uirgas.
T um debes seruare comas, dum permanet humor,
D um uiret & tremulas non excutit africus umbras.
A st ubi conueniet tepidis fœnilibus olim
P romere, cum pecudes extremus clauserit annus:
S ic tibi nitendum est. labor hoc in tempore noster
G nauaq; sedulitas uenit & pastoria uirtus.
N ec pigeat ramos siccis miscere recentes,
E t succos adhibere nouos. Neu torrida nimbis

I nstet hyems, nimioq́; gelu, niuibusq́, ...
I ncuruare uelis nemus, & constringere frondes.
T u tamen aut leues hederas, aut molle salictum
V alle premes gelida. Sitis est pensanda tuorum
C anthe gregum uiridante cibo. nihil aridus illis
I ngenti positus quamuis strue prosit aceruus:
V irgea si desint liquido turgentia succo:
E t quibus est aliquid plenæ uitale medullæ.
P ræcipue gelidum stipulis & fronde caduca
S terne solum, ne forte rigor penetrabile corpus
V rat, & interno uastet pecuaria morbo.
P lura quidem monuisse uelim. nam plura supersunt.
S ed iam sero dies cadit: & iam Sole fugato,
F rigidus æstiuas impellit noctifer horas.

ECLOGA VI.

ASTILVS LYCIDAS ET MNASYLLVS.

AS. S Erus ades Lycida. mó Nicthlus et puer Alcon
Certauere sub his alterno carmine ramis
I udice me: sed non sine pignore. Nycthlus hœdos
I uncta matre dedit: catulum dedit ille: Leænæ
I urauitq́; genus. sed sustulit omnia uictor.
LY. Nycthlon ut cantu rudis exuperauerit Alcon,
A stile credibile est ut uincat Acantida cornix:
V ocalem superet si dirus Aëdona bubo.
AS. Te patiar Crotale, qua nunc ego maceror una,
S i magis aut docili calamorum Nycthlus arte,
A ut cantu magis est, q̃ uultu, proximus illi.
LY. Iam nunc decipior te iudice. pallidus alter
V enit, & hirsuta spinosior histrice barba.
C andidus alter erat, leniq́; decentior ouo,

Et ridens oculis, crinemq́; simillimus auro:
Qui dici posset, si non cantaret, Apollo.
AS. O Lycida, si quis tibi carminis usus adesset,
Tu quoq; laudatum posses Alcona probare.
LY. Vis igitur, quoniam nec nobis improbe par es,
Ipse tuos iudex calamos committere nostris?
Vis conferre manum, ueniat licet arbiter Alcon?
Vincere tu quenq̃: uel te certamine quisq̃
Dignetur? qui uix stillantes arida uoces
Rumpis, & expellis male singultantia uerba?
Ly. Fingas plura licet. nec enim potes improbe uerba
Exprobrare mihi, sicut tibi multa Lycotas.
Sed quid opus uana consumere tempora lite?
Ecce uenit Mnasyllus. erit (nisi forte recuses)
Arbiter. Insta nunc non credulus improbe uerbis.
AS. Malueram, fateor, uel prædam nactus abire,
Quàm tibi certanti partem committere uocis.
Nec tamen hoc impune feres. En aspicis illum,
Candida qui medius cubat inter lilia ceruum.
Quãuis hunc Petale mea diligat, accipe uictor.
Scit frenos, scit ferre iugum, sequiturq́; uocantem
Credulus: & mensæ non improba porrigit ora.
Aspicis ut fruticet late caput? utq; sub ipsis
Cornibus, & tereti lucent redimicula collo?
Aspicis, ut niueo frons irretita capistro
Lucet? & à dorso quæ totam circuit aluum
Alternat uitreas lateralis cingula bullas?
Cornua subtiles ramosáq; tempora molles
Implicuere rosæ, rutiloq; monilia torque
Extrema ceruice notant: ubi pendulus apri

D ens ſedet, & niuea diſtinguit pectora luna.
H unc ego, qualemcunq; uides, in ualle paciſcor
P endere: dum ſciat hic ſe non ſine pignore uinci.
LY. Terreri Mnaſylle ſuo me munere credit.
A ſpice, q̃ timeam. genus eſt (ut ſcitis) equarum
N on iugale mihi: quarum de ſanguine ponam
V elocem Petaſon, qui gramina matre relicta
N unc primum teneris libauit dentibus. Illi
P es leuis, adductum latus, excelſiſſima ceruix:
T erga ſedent: micat acre caput: ſine pondere ceruix:
E t tornata breui ſubſtringitur ungula cornu,
V ngula qua uiridi ſic exultauit in aruo,
T angeret ut fragiles, ſed non curuaret ariſtas.
H unc dare, ſi uincar, ſylueſtria numina iuro.
MN. Et uacat: & ueſtros cantus audire iuuabit.
I udice me ſane contendite, ſi libet. Iſtic
P rotinus ecce torum fecere ſub ilice muſæ.
S ed ne uicini nobis ſonus obſtrepat amnis,
G ramina linquamus, ripam'q; uolubilis undæ.
N anq; ſub exeſo raucum mihi pumice lymphæ
R eſpondent: & obeſt arguti glarea riui.
AS. Si placet, antra magis uicinaq; ſaxa petamus,
S axa, quibus uiridis ſtillanti uellere muſcus
D ependet, ſcopuliſ'q; cauum ſinuantibus arcum
I mminet exeſa ueluti teſtudine concha.
MN. Venimus, & tacito ſonitum tutabimur antro.
S eu reſidere libet, dabit ecce ſedilia tophus.
P onere ſeu cubitum, melior uiret herba lapillis.
N unc mihi ſepoſita reddantur carmina lite.
N am uicibus teneros malim cantetis amores,

Astile tu Petalen, Lycida tu Phyllida lauda.
LY. Tu modo (nos ipsi iam nunc Mnasylle precamur)
Auribus excipias, quibus hunc & Acantida nuper
Diceris in sylua iudex audisse Thalea.
AS. Non equidem possum, cum prouocet iste, tacere.
Rumpor. n. merito. nihil hic nisi iurgia quærit.
Audiat, aut dicat, quoniam cupit. hoc mihi certe
Dulce satis fuerit, Lycidam expectare trementem:
Dum te stante palàm sua carmina pallidus audit.
LY. Me puto uicinus Stymicon, me proximus Aegon
Hos inter frutices tacite risere uolentem
Oscula cum tenero simulare uirilia Mopso.
AS. Fortior ò utinam nondum Mnasyllus adesset.
Efficerem, ne te quisq̃ tibi turpior esset.
MN. Quid furitis? quæ uos insania tendere iussit,
Si uicibus certare placet? Sed non ego uobis
Arbiter. hoc alius possit discernere iudex.
Et uenit ecce Micon: uenit & uicinus Iolas.
Litibus hi uestris poterunt imponere finem.

AECLOGA VII.

INTERLOCVTORES

LYCOTAS ET CORYDON.

LY. Lentus ab urbe uenis Corydon. uigesima certe
Nox fuit, ut nostræ cupiunt te cernere syluæ,
Et tua mœrentes expectant iubila tauri.
CO. Ò piger, ò duro iam durior axe Lycota,

Qui ueteres fagos, noua q̃ spectacula, mauis
C ernere, quæ patula iuuenis deus edit harena.
M irabar, quæ causa foret tibi tanta morandi:
LY. Cur tua cessaret taciturnis fistula syluis:
E t solus Stimicon caneret pallente corymbo.
Q uem sine te mœsti tenero donauimus hœdo.
N am dum lentus abes, lustrauit ouilia Thyrsis,
I ussit & argutæ iuuenes certare cicutæ.
CO. Scilicet inuictus Stymicon & præmia diues
A uferat; accepto non solum gaudeat hœdo;
V erum tota ferat quæ lustrat ouilia Thyrsis:
N on tamen æquabit mea gaudia: nec mihi siquis
O mnia lucanæ donet pecuaria syluæ,
G rata magis fuerint, q̃ quæ spectamus in urbe.
LY. Dic age, dic Corydon: nec nostras inuidus aures
D espice. Non aliter certe mihi dulce loquere,
Q uàm certare solent, quotiens ad sacra uocantur,
A ut fœcunda Pales, aut pastoralis Apollo.
CO. Vidimus in cœlum trabibus spectacula textis
S urgere tarpeium prope despectantia culmen:
I mmensosq; gradus: & diuos lene iacentes.
V enimus ad sedes, ubi pulla sordida uesta
I nter fœmineas spectabat turba cathedras.
N am quæcunq; patent sub aperto libera cœlo,
A ut eques aut niuei loca densauere Tribuni.
Q ualiter hæc patulum contendit uallis in orbem:
E t sinuata latus resupinis undiq; syluis:
I nter continuas curuatur concaua montes:
S ic tibi planitiem curuæ sinus ambit harenæ,

E t geminis medium se mollibus alligat ouum.
Q uid tibi nunc referam, quae uix sufficimus ipsi
P er partes spectare suas? sic undiq; fulgor
P ercussit. stabam defixus, & ore patenti:
C unctaq; mirabar. nec dum bona singula noram.
T um mihi, Nunc, senior lateri qui forte sinistro
I unctus erat, quid te stupefactum rustice, dixit,
A d tantas miraris opes? qui nescius auri
S ordida tecta casas & sola mapalia nosti.
E n ego tam tremulus, tam uertice canus, & ista
F actus in urbe senex, stupeo tamen. omnia certe
V ilia sunt nobis quaecunq; prioribus annis
V idimus: & sordet quicquid spectauimus olim.
B alteus en gemmis, en illita porticus auro
C ertatim radiant. nec non, ubi finis harenae
P roxima marmoreo peragit spectacula muro,
S ternitur adiunctis ebur admirabile truncis,
E t coit in rutilum, tereti qua lubricus axem
I mpositos subita uertigine falleret ungues
E xcuteretq; feras. auro quoq; torta refulgent
R etia: quae totis in harenam dentibus extant,
D entibus aequatis: & erat (mihi crede Lycota,
S i qua fides) nostro dens longior omnis aratro.
O rdine quid referam? uidi genus omne ferarum
H ic, niueos lepores, & non sine cornibus apros.
M anticoram syluis etiam quibus editur Alcem
V idimus, & tauros. quibus aut ceruice leuata
D eformis scapulis torus eminet: aut quibus hirtae
I actantur per colla iubae: quibus aspera mento

B arba iacet, tremulisq; rigent palearia setis.
N ec solum nobis syluestria cernere monstra
C ontigit. æquoreos ego cum certantibus ursis
S pectaui uitulos, & equorum nomine dignum
S ed deforme pecus, quod in illo nascitur amni,
Qui sata riparum uenientibus irrigat undis.
A h trepidi quotiens nos descendentis harenæ
V idimus in partes: ruptaq; uoragine terræ
E mersisse feras: & eisdem sæpe latebris
A urea cum croceo creuerunt arbuta libro.

LY. O felix Corydon, quem non tremebunda senectus
I mpedit. o felix, quòd in hæc tibi secula primos
I ndulgente deo dimittere contigit annos.
N unc tibi si propius uenerandum cernere numen
S ors dedit, & referens uultumq; habitumq; notasti:
D ic age dic Corydon quæ sit modo forma deorum.

CO. O utinam nobis non rustica uestis inesset:
V idissem propius mea numina. sed mihi sordes,
P ullaq; paupertas, & adunco fibula morsu
O bfuerant. utcunq; tamen conspeximus ipsum
L ongius. At nisi me decepit uisus: in uno
E t Martis uultus, et Apollinis esse putaui.

ADRIANI CARDINALIS S. CHRYSOGONI AD ASCANIUM CARDINALEM S. VITI. VICECANCELLARIUM VENATIO.

Ia surgite: nunquid excitauit
e Dudum raucisono Diana cornu?
Actutum properate, iam parata est,
E t secum Ascanius suus paratur.
V enatoribus hac die est eundum,
Q ua Salaria prospicit lacunas
C laras sulfure Tyburis superbi.
His dictis iuuenum ruunt manipli
D e conclauibus omnibus frequentes.
H ic uenabula, cuspides ahenas,
A eratas, ualidasq; fert bipennes:
I lle hastilia, ferreas secures,
C ruda spicula Martis uniuersi.
D educunt alij canum phalanges.
L atrantes abeunt simul Molossi
M ox indaginis unicæ sagaces.
T ollunt retia rara Muliones.
Procedit Dea prosequente magna
C aterua, chlamydem recincta pictam
V entilantibus aureis capillis:
S uras purpurei tegunt cothurni:
A urata ex humero sonat pharetra.
Iungit Ascanius suas cohortes
S olertissimus unus inter omnes.
S ublimes libycis equis uehuntur.

Aurora interea thorum relinquens
Q uadrigis roseis diem uehebat.
V entum est ad iuga, deuiosq; saltus,
C onuallis quibus obsidetur ingens.
P ræter labitur hanc, secatq; riuus
R auco murmure, leuibus salebris,
L imo sordidus, hinc & inde ripas
M ulta tectus harundine & palustri
I unco, nec procul albicat salictum
D extra, qua uidet Herculis popellum.
C liui sylua latus tenet sinistri.
F loret perpetuo, uiretq; iuxta
V asta planicies feracis agri.
Vt signum Ascanius dedit, repente
S ortiti iuuenes uices laborum,
S eruat quisq; sui locum negoci.
H i uallant aditus, nemusq; cingunt,
H i per inuia lustra mussitantes
V estigare feras docent catellos.
E xtendunt alij plagas dolosas.
D isponunt alij feros molossos.
H ic sub ilice, & ille sub uetusta
Q uercu sternitur. hunc tegit supinum
G rauis iuniperi uirentis umbra,
D ensa sub platano & comis opaca,
Q uæ de colle leui tumore surgit.
D iua & Ascanius simul recumbunt.
O mnes solliciti uidere, quænam
E x tanto ueniat labore præda.
Ecce protinus horridus, feroxq;

A per ſpumeus ore, dente frendens,
V oluens trux oculos, modo huc, modo illuc,
D orſo horrentibus, hiſpidiſq; ſetis,
C alloſa cute caute duriore,
E xcitus canibus per antra fertur
P ræceps, uulnificis utrinq; roſtris,
S tipatus grege mordicus petentum
A ures & latus omne lancinantum.
A ccurrit Dea, nec globus ſinebat
Q uicquam præter Apri uidere rictum.
D eprompſit pharetra illico ſagittam,
L unauitq; genu potenter arcum,
E t iacit. Volat illa qua uideri
R ictus uix poterat, ſecanſq; hiatus
P er præcordia labitur. Quis unquam
V ati crederet? ultimos receſſus
C audæ tranſabijt, ſolumq; fixit.
P rocumbit quadrupes humi uolutus,
T endens ilia, calcibuſq; fruſtra
A lternis uacuas laceſſit auras.
F lumen ſanguinis undat ex barathro
V aſti gutturis, hiſpidaq; cauda.
D um ſpectant ſtupidi, feræq; magnos
A rtus, & grandia & aſpera extimeſcunt
O ſſa, & ingluuiem capacis alui:
V mbroſi nemoris fugatus antro
C eruus, caſſibus expeditus ingens
C elſis cornibus arduus ruebat
S eptus puluerea canum corona
S altu tranſilit unico paludem,

R ipa'q; ulteriore adhuc ueretur
V ertens arboream subinde frontem,
D um certant properi canes natare,
S ummis naribus & reflant hiantes,
V olans Ascanius leui ueredo
P recatus Triuiæ perenne numen,
I nuadit iaculo, diu'q; librans
I ecit eminus. hæsit impeditum
F errum cornibus, ac solo reflexa
N equicquam ante oculos pependit hasta.
F remens Ascanius rapit, rotat'q;
E nsem fulmineum, abscidit'q; ab armis
C um ceruice caput. micat per herbam
H ic corpus, caput hic, rubet cruore
I nterfusa palus. ruunt repente
V enantes querula procacitate,
S trata'q; obstupuere mole cerui.
R idens Delia quid stupetis inquit?
N oster Ascanius minora nescit.
Clamor interea tumultuantum
C ircum retia uertit ora turbæ.
C aptam terribilem Histricem fremebant,
Q uæ rostrum, atq; pedes plagis ligata
S pinis missilibus canes, uiros'q;
A rcebat procul, & fugabat omnes.
V enator sibi quisq; consulebat.
M ulti sub clypeo arborum latebant:
M ultos obice texerat crepido.
P ost carecta canes inane latrant.
D ensant spicula mutua, & uicissim

B ellantum furit incruentus ardor.
N am spinae nequeunt ferire tectos,
E t tecti nequeunt feram ferire.
T anta duriciae cutis rigebat
C rebris missilibus petita, nullis
I nterpuncta notis. Erat Sicamber
F orte in tam celebri sodalitate
A udax praelia tanta qui cieret,
L ibs cognomine, machinae repertor
M irandae, horrificae, minacis, atrae,
Q ualem nec Steropes, nec ipse fertur
P ater Lemnius inferis cauernis
I nformasse Ioui, nec ulla in orbe
P er tot secula cogitauit aetas.
N am truncum teretem, aeneum, cauumq;
N itro, sulfure, puluere & saligni
C arbonis replet usq; ad umbilicum.
I ncluditq; pilam ex liquente plumbo,
S uperne, tenue oppido foramen
S pirat. hinc iacit igneam fauillam.
H istrix continuo forata fumat.
N on sic fulminis impetus trisulci,
N ec falarica sic rotata fertur,
S ed nec sic scythico sagitta neruo,
N ec fundis Balearibus lapillus.
Mox tanto intonuit fragore caelum,
E t tanto ingemuit tremore tellus,
V t quicquid caueis latebat usquam
F erarum, omne genus, feri leones,
A uriti lepores, lupi uoraces,

E t damæ timidi, uolatilesq;
C erui, & capreoli leues, fugacesq;,
A pri setigeri, dolisq; uulpes
I nsignes, ruerent metu per agros
V asta ut planicie nihil uideres
V squam præterea. latent sub illis
A rbusta omnia, & omnis herba prorsus.
C anes interea modo has, modo illas
P assim cædere, nec locus cadenti est.
D enso in agmine stant, feruntq; morsus
I mmotæ superambulant molossi
S trage incredibili usq; sæuientes.
Sæuitum nimis est Diana clamat,
Q uo tandem ruitis? redite in orbem
P alantes. neq; enim expedit ferarum
O mne funditus interire nomen.
S at nostro Ascanio datum, nec ultra
M odestissimus omnium rogaret.
Cornu personat aureo reducens
T riumphalia castra, mox recensent
P lenum sanguinis agmen interemptum.
N ec tot millia computare possunt.
I mplent esseda, conuehunt quadrigis,
P ars gestant humeris, solóue raptant,
H i sub ponderibus gemunt iniquis,
F eruet mulio, corbuloq; feruet.
Rus est non procul hinc penes sacellum
D esertæ cereris loco remoto.
H uc armenta, greges, canum labores,
E t uastas nemorum ferunt ruinas.

[.] anc cuncti properant tenere metam.
H ac tandem reduces simul quiescunt.
R uri subditus hortulus uirebat
Q ualis corycium senem bearet,
E t qualem hesperides uelint sorores.
H ic inter uiolas, thymum, ligustrum,
N arcissos, hyacinthinosq; flores
F ons scatens uitreis aquis susurrat.
H unc pomaria tam beata cingunt,
V er ut perpetuum colant, & usq;
A rgutis auibus canora uernent.
R egis Alanoi fuisse credas.
P atens area propter ima fontis
L abra tenditur. hanc tegunt corymbis
P allentes hederæ. Rosas acanthi
F lexo uimine testiles obumbrant.
L entæ Lilia subligant genistæ.
Sub his floribus apparata mensa est,
I nstratusq; thorus tapete picto,
E t semyramia manu figuris
D istincto uarijs. super tapetum
A lbet mappula delicatioris
V illi, barbaricis notata punctis.
De mensis Abacus nitens acernis
P andit uascula Mentoris uetusta,
P riscorumq; toreumata aulicorum.
Aetate, & facie pares ministri,
N ympharum Triuiæ chorum æmulantes
E xpectant thalamo beatiore
D inam, & Ascanium labore fessos,

P ars sacris adolet focis penates.
E t iam sol medium secabat axem
F lammis omnipotentibus coruscans.
T andem numine prodeunt secundo.
Felici omine, quicquid est ferarum,
M agno pontifici dicant Iulo.
Crines sutilibus rosis coronant
V nguentis Megalensibus madentes.
C ustodit soleas puer relictas.
Sponda se mediam locat Diana
G emmis splendidulis decora uirgo,
P ost, multo Ascanius coruscus ostro,
F lexo poplite cernuus minister
D at summis digitis aquas odoras.
M ox mantilia Nympha subministrat.
Apponunt alij nouas figuras
E xtructæ cereris. Dryas catillum
F ragrantem ambrosia gerit Dianæ.
P ost hanc syderei ferunt ephebi
L ances ordine. Phasiana prima est.
S tat Iunonis auis superba cauda.
P hœnicopterus eminente lingua,
E t crista Meleagrides rubenti:
E t pluma niuei patent olores.
H inc albi iecur anseris tumebat.
H inc capo Cybeli deæ dicatus.
P erdices strue maxima ferebant,
E t pulpæ melioris attagenes.
A t sturnos inopes, grues, palumbes,
C unctas cortis aues cocas relinquunt.

Subuectant

S ubuectant alij salariorum
Q uicquid ars potuit nouare lauti.
A t farcimina dant uetustiora,
T urget lactea summis papilla,
C ampano petasone gloriantur,
V estiuo quoq; caseo intumescunt.
N on lucanica, non tomacla desunt
F arcto uentre suis solo ex phalisco.
N on deest oxygarum, offulæ, minutal,
L iba adorea, candidæq; pultes
C onchis, glandia, spondili, botelli.
N ec mustacea lixulæ sabinæ,
C erebella auium, salaxq; bulbus,
N ec iecuscula iusculis odora,
N ec desunt patinæ omnium nepotum.
E xquiruntur & omnibus popinis
P ulmentaria uesca, quæ palatum
I rritare saporibus putentur.
V incunt fercula cogitationem,
N ec stilus meus explicet, nec usquam
M aiore in pretio fuit culina.
N usquam prandia sumptuosiora.
T riumphalia erant minora multo.
N emo pontificum dapes reponat,
A ut cœnis saliaribus laboret.
Ponunt mox alij maris rapinas,
M ullos Adriaci salis colonos,
M urenas siculis aquis natantes.
L atum amplissima fert patella rhombum,
B aiana ostrea, murices, luposq;

A uratas, Acipenseres, Scarosq;
S tructoris manus erudita raptim
C ultello dirimit, secatq; paruo.
Dum cœnant, citharis comatulorum
E t cantu uario, nouoq; plausu
V alles undiq; concauæ resultant.
Et iam prima epulas quies tenebat,
C um cellarius eligit ministros,
B acchi munera læta qui propinent.
H æc est amphora nectaris beati
Qua Latonia sola proluatur.
T rullam hanc Ascanio dedere Galli
S pumantem Bromio Parisiorum.
M isce his tu cyathis Dryas falernum,
T u cape has pateras puer caleni.
I nger tu hos calices opimiani,
V os setina date his scyphis uetusta,
A t uos cecuba fundite hoc Triente.
N omentum dedit hanc heri lagenam,
A t surrentum hodie cadum hunc picatum.
C upa hac conditur adrianus humor.
P riuernatia congio hoc Sagunti
C hium hoc urceolo sapit rotundo
B io hæc sariola optimo redundat.
P lena hæc aurea defruto metreta est.
M ulsum hæc cirnea dulcius recondit.
Tum bellaria largiora ponunt
M ensæ delitias deûm secundæ.
E lectissima poma porriguntur.
I nter quæ melimela principatum

M alorum facile omnium obtinebant.
P ost petita parua Manliana,
T um spadonia, graecula, appiana
L anata, orbiculata septiana.
D ant pannucia serica & gemella.
A d haec crustumijs piris abundant.
S uciplena tument falerna casta,
E t longo pede Dolobelliana.
P ompeiana placent fauore Magni,
E t testacea de colore testae.
D ant uoconia laurea & uolema
A mpullacea prominente collo,
N ardina &, decumana grandiora.
H aec tum nomina repperit uetustas,
N unc seclum insipiens nouis ineptit.
A dduntur Cariotides mariscis,
E t cydonia coctanis recincta,
E t tuber libycas madens pruinis,
N ux amygdala, pinea, atq; iuglans.
L axant castaneae suos echinos.
P icenas quoq; porrigunt oliuas.
O llares etiam dabantur uuae.
P onunt frigore gratiora rapa.
P lura his & meliora, quae silentur,
R edundantibus ingerit canistris
M iris munditijs secunda mensa.
Exempta procul esuritione,
E t mensis procul omnibus remotis,
S ic est post epulum locuta uirgo.
Ascani Ducis optima propago,

I ngens purpurei decus senatus,
V ides ut iaceant in orbe cuncta,
Q uæ mortalibus esse iam solebant
V itæ præsidium laboriosæ,
E t quibus tenebris operta uirtus
P assim calcibus improbis teratur.
Q uid primum querar, ordiar'ue primum?
C um superstitio deos putaret,
I d quod quenq; suus mouebat ardor,
M undus artibus optimis scatebat.
P ostquam de Solymis deus perustis
V eræ relligionis imperator
N ostra numina uana dissipauit,
E t totum pedibus subegit orbem,
A pportans pereuntibus salutem,
I us, fas, ueridicas tulit'q; leges,
E t mores docuit bonos, suo'q;
C ulpas sanguine omnium expiauit,
C lausum ut ad superos iter pateret,
F it mutatio numinum repente.
C ertatim properant, uolant'q; cuncti,
E t cultus auidi nouos adorant.
F assi unum coluere. sed quod ille
F erre omnes uoluit, tulere pauci.
N ec omnes capiunt, quod omnibus dat.
V t peruersa hominum, maligna'q; est mens,
V ersa in segnitiem fides, & omnis
I n quæstum pietas. Simul secuta
M iris illecebris placens uoluptas.
N unquam delitiæ supiniores,

unquam auaritiæ altior charybdis.
Q uando ita ambitio negociata est?
Q uando nequius, inquinatius'ue
P eccatum? Patet ilias malorum
G randis. fons scelerum scaturientum
V el gentes penitissimas reuisit,
Q uæ uestro sine numine insolescunt,
B acchantur'q; magis monente nullo.
Tu uero genus inclytum senator
F lamen ætheriæ dialis aulæ,
Q uo respublica tota gloriatur,
C uius cardine sustinetur orbis,
N e mentis propriæ inquilinus erret,
A b omni popularitate debes
D iuinos animi auocare motus:
N ec plebecula quid misella latret,
S ed quam sit fragilis, caduca, fluxa,
E t quam lubrica uita, cogitare,
C ausas discere & æstimare rerum:
Q uid nam gigneris, unde, quo feraris.
S pem longam reseces. uides in orbe
N ihil perpetuo tenore uerti.
S i fortuna facit pecuniosum,
N il remordeat esse liberalem.
S cis quantum deceat potentiorem,
V t cum domus hospitalitate
I anuis bipatentibus fatiscat.
L aus non ultima, displicere nulli:
P ræstare ingenuum, facillimum'q;:
V erbis parcere contumeliosis:

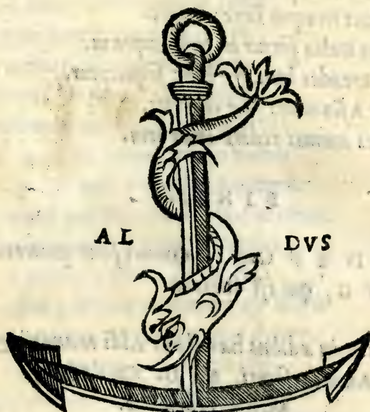
S eruorum meminisse qui fideles
A duersis fuerint, maliśq; rebus.
N ouit Ascanius quid ipsa dicam.
N ec casus memorabimus peractos.
Q uis fratrem sine questibus reuellat?
D ucem Insubria quem tremebat audax?
Q uis siccis poterit nepotem ocellis
R egem parthenopeium referre?
E rumnas tibi quis peculiares
M onendo renouet? Satis, superq;
D eplorauimus ista, dum ruebant.
E t nunc sis quibus erutus ruinis,
E t qui sis modo redditus, memento.
N ec tam perdita, quam reperta cures.
P erfer, qualiacunq; non pigebit
T ot pericula ferre, tot tulisse.
P ossem pluribus admonere, & ultra
Q uae poenae maneant malos docere,
E t quae praemia debeantur illis,
Q ui non corporeo obliti sepulchro
P erstringunt animi igneum uigorem,
N ec terrae infodiunt datum talentum:
N i tibi ista domi elegantiora
N ascerentur, & unicus deorum
V estris uatibus omnia explicasset.
Ad haec Ascanius refert. Diana
S yluarum & nemorum patrona uirgo,
S eu Proserpina noctibus relucens,
S eu Lucina, Hecate, uel alma Iuno,
D ictynna, aut Triuia expetis uocari,

T e quæcunq; meum leuas laborem
S emper pectore conditam tenebo.
Vesper interea exiens olympo
N octurnis comitantibus tenebris
M ergens'q; Oceano caput ruebat.
I am'q; in faucibus atrij ministri
P æana ad litui sonum canentes
E xpectant in equis heros ituros.
Lucum Delia fertur in propinquum.
D ensæ Oreades hinc & hinc sequuntur.
S tipant Ascanium suæ cohortes,
A rdentes animis redire in urbem.

FINIS.

A B C D E F G. *Omnes sunt quaterniones præter G, qui est duernio.*

Venetijs, in ædibus hæredum Aldi Manutij, & Andreæ soceri, M. D. XXXIIII, Mense Februario.

AL
DVS

7